

**ՄԻՋԻՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ
«ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐԻ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄ ԵՎ ՆՈՐՈԳՈՒՄ»
ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ «ԱԶԳԱՅԻՆ ՆՎԱԳԱՐԱՆՆԵՐԻ ՊԱՏՐԱՍՏՈՂ
ԵՎ ՆՈՐՈԳՈՂ» ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՈՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՊԼԱՆ
ԵՎ ՄՈԴՈՒԼԱՅԻՆ ԾՐԱԳՐԵՐ**

III. ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑԻ ՊԼԱՆԸ

N	Առարկաների անվանումը և մոդուլները	Առեստավորում ըստ կիսամյակների			Ուսանողի ուսումնական բեռնվածությունը (ժամ)				Բաշխումն ըստ կուրսերի և կիսամյակների								
		Քննութ.	Ստուգարք	Կուրս աշխ.	Պարտադիր լսարանային բեռնվածություն				1-ին կուրս		2-րդ կուրս		3-րդ կուրս		4-րդ կուրս		
					Ընդամենը	Այդ թվում			1-ին կիս	2-րդ կիս	3-րդ կիս.	4-րդ կիս.	5-րդ կիս.	6-րդ կիս.	7-րդ կիս.	8-րդ կիս	
						Տեսակ. ուսուց.	Լաբոր. և գործն. աշխ	Սեմինար պարապմունք	Անհատ. պարապմունք	2աբ 17	2աբ 19	2աբ 6	2աբ. 11	2աբ. 6	2աբ.	2աբ.	2աբ .
1.	ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀՈՒՄԱՆԻՏԱՐ, ՍՈՑԻԱԼ-ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ ԵՎ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԲՆԱԳԻՏԱԿԱՆ																
1.1	Հայոց լեզվի և խոսքի մշակույթի հիմունքներ	2	1		72	54	18		36	36							
1.2	Տնտեսագիտության հիմունքներ		2		54	44	6	4		54							
1.3	Քաղաքագիտության և սոցիոլոգիայի հմնք.		2		54	48		6		54							
1.4	Իրավունքի հիմունքներ		1		36	30	6		36								
1.5	Պատմություն		2		54	48		6		54							
1.6	Ռուսաց լեզու		1,2		72	12	60		36	36							
1.7	Օտար լեզու		1,2		72	16	56		36	36							
1.8	Ֆիզիկական կուլտուրա		1-5		118	10	108		34	38	12	22	12				
1.9	Լանդշաֆտագիտության և էկոլոգիայի և հմնք.		1		36	22	14		36								
1.10	Քաղաքացիական պաշտպանության և արտակարգ իրավիճակների հիմնահարցեր		4		18	14	4					18					
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ				586	298	272	16	214	310	12	40	12				
2.	ԱՌԱՆՑՔԱՅԻՆ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ																
2.1	Համակարգչային օպերատորություն		1		72	20	52		72								
2.2	Աշխատանքի պաշտպանություն և տեխնիկական անվտանգության կանոններ		1,2		72	54	18		36	36							

2.3	Հաղորդակցության հմտություններ		2		54	18	36				54					
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ				198	92	106			108	90					
3.	ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ															
3.1	Երաժշտական գրագիտություն	2,4	1,3		108	54	54			36	18	18	36			
3.2	Արտասահմանյան երաժշտական գործիքների զարգացման պատմությունն ու կառուցվածքը	2,4	1,3		90	54	36			18	18	18	36			
3.3	Հայ ժողովրդ. ստեղծագործություն		3,4		72	54	18					36	36			
3.4	Հայ երաժշտության պատմություն	5			36	24	12							36		
3.5	Ազգային նվագարաններ	1,2			72	12	60			36	36					
3.6	Ընդհանուր գործիքային կատարողականություն	3,5	1,2,4		108				108	18	18	18	18	36		
3.7	Գծագրական տարրերի պատկերում		1		36	6	30			36						
3.8	Ծառերի և փայտանյութի հիմնական հատկություններ		1		36	18	18			36						
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ				558	222	228		108	180	90	90	126	72		
4.	ՀԱՏՈՒԿ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ															
4.1	Ձեռքի գործիքներով աշխատանք		1,2,3		108	18	90			54	36	18				
4.2	Հյուսնային միացությունների պատրաստում և միացում		2,3,4		90	18	72				36	18	36			
4.3	Փայտամշակման հաստոցներով աշխատանք		2,3,4		90	18	72				18	18	54			
4.4	Երաժշտական գործիքների դետալների պատրաստում և նորոգում	6 պետ	3,4,5		108	18	90					36	36	36		
4.5	Երաժշտական գործիքների պատրաստում	6 պետ	3,4,5		108	18	90					18	36	54		
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ				504	90	414	16	108	54	90	108	162	90		
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ				1846	8702	1020			556	578	210	328	174		
5.	ԸՆՏՐՈՎԻ				180					36	90		36	18		
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ				180											
6.	ՊԱՀՈՒՍԱՍՅՈՒՆ ԺԱՄԵՐ				98				98	20	16	6	32	24		
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ				98											
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ				2124					612	684	216	396	216		
7.	ԽՈՐՀՐԴԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				250											
	Շաբաթվա ժամերի քանակը									50	50	50	50	50		

	ԸՆԴԱՄԵՆԸ				2374												

	IV. ՆԱԽԱՍԻՐԱԿԱՆ ԱՌԱՐԿԱՆԵՐ			N	VII. ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ ԿԱԲԻՆԵՏՆԵՐԻ, ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱՆԵՐԻ ԵՎ ԱՐՇԵՍԱՆՈՑՆԵՐԻ ՑԱՆԿԸ
1	Կոմպոզիցիա				ԿԱԲԻՆԵՏՆԵՐ
2				1	լեզուների
3				2	պատմության
4				3	երաժշտական առարկաների
				4	հումանիտար առարկաների
	V. ՊՐԱԿՏԻԿԱ	Կիսամյակ	Շաբաթ	5	համակարգչային
1	Ուսումնական պրակտիկա տեսական ուսուցմամբ	III, IV, V	30	6	գրադարան
2	Ուսումնական պրակտիկա առանց տեսական ուսուցման	II, IV	6	7	ծայնադարան
3	Նախաավարտական, արտադրական պրակտիկա	VI	3	8	տեսադարան
4					ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱՆԵՐ
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ		39	1	
	VI. ՈՒՍՈՒՄՆԱՌՈՒԹՅԱՆ ԱՄՓՈՓԻՉ ԱՏԵՍԱՎՈՐՈՒՄ			2	ԱՐՇԵՍԱՆՈՑՆԵՐ
				1	ատաղձագործական
				2	երաժշտական գործիքների պատրաստման:
					ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼԻՐ
				1	մարզադահլիճ
				2	մարզահրապարակ

Ամփոփիչ ատեստավորում՝ քննություն
ա) ,երաժշտական գործիքների դետայների պատրաստում և նորոգումե - 16,02 – 22,02
բ) ,երաժշտական գործիքների պատրաստումե 23,02 – 01,03

VIII. ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՊԼԱՆԻ ՊԱՐԶԱԲԱՆՈՒՄՆԵՐ

1. Ուսանողների գիտելիքների յուրացման մակարդակը ստուգելու, ինչպես նաև ուսումնառության արդյունավետությունը վերահսկելու նպատակով, հաստատության ուսումնամեթոդական խորհրդի որոշմամբ կարող են անցկացվել առանձին առարկաների /մոդուլների/ ընթացիկ /միջանկյալ/ քննություններ, ստուգարքներ, ստուգողական աշխատանքներ: Ստուգարքներն, այդ թվում՝ տարբերակված, անցկացվում են առարկայի /մոդուլի/ համար սահմանված ժամերի հաշվին: Ըստ առարկաների /մոդուլների/ ստուգողական աշխատանքների թիվը հաստատում է ուսումնամեթոդական խորհուրդը: Քննությունների և ստուգարքների անցկացման կարգը սահմանում է ՀՀ կրթության և գիտության նախարարությունը:
2. Լաբորատոր աշխատանքների, օտար լեզուների, համակարգչային, գործնական, սեմինար, ֆիզիկական կուլտուրայի, ինչպես նաև ուսումնամեթոդական խորհրդի կողմից երաշխավորած առանձին առարկաների /մոդուլների/ գծով ուսումնական պարապմունքների, կուրսային նախագծման և արհեստանոցներում արտադրական ուսուցման ժամանակ ուսումնական խումբը բյուջետային ֆինանսավորման դեպքում կարող է բաժանվել ենթախմբերի՝ յուրաքանչյուրում առնվազն 8 ուսանող՝ ելնելով ուսուցանվող առարկայի /մոդուլի/ յուրահատկությունից: Համապատասխան միջոցների առկայության պայմաններում ուսումնական պարապմունքները կարող են անցկացվել առանձին ուսանողների հետ /անհատական պարապմունքներ, ուսուցման անհատական ստեղծագործական ձևեր և այլն/: Ուսումնամեթոդական խորհրդի որոշմամբ առանձին առարկաների /մոդուլների/ տեսական դասընթացը կարող է կազմակերպվել հոսքային պարապմունքի ձևով: Ուսումնամեթոդական խորհրդի որոշումներն ու երաշխավորությունները ուսումնական տարվա սկզբում քննարկում է քոլեջի խորհուրդը, հաստատում՝ տնօրենը:
3. Նախասիրական առարկաները, դրանց ծավալը և ուսուցման ժամկետը, բայց ոչ ավելի, քան շաբաթը 4 ժամ, որոշում է քոլեջը: Ամբիոնների, առարկայական /ցիկլային/ հանձնաժողովների կողմից ներկայացված նախասիրական առարկաների ծրագիրը հաստատում է քոլեջի ուսումնամեթոդական խորհուրդը:
4. Ֆիզիկական կուլտուրայի առարկայական ծրագրով նախատեսված նյութը կարող է իրացվել նաև արտաուսումնական պարապմունքների տարբեր ձևերով՝ մարզական ակումբներում, սեկցիաներում, խմբակներում:
5. Ուսումնական գործընթացի ժամանակացույցը, ելնելով տեղական պայմաններից, կարելի է փոփոխել՝ պարտադիր պահպանելով տեսական և գործնական ուսուցման, մոդուլների ամփոփման, պրակտիկայի, արձակուրդի ընդհանուր տևողությունը: Ամանորի և Սուրբ ծննդի տոների շաբաթը քոլեջը հաշվի է առնում յուրաքանչյուր տարվա աշխատանքային ժամանակացույցը կազմելիս:
6. Ամբիոնների, առարկայական /ցիկլային/ հանձնաժողովների ներկայացրած խորհրդատվությունների անցկացման ձևը հաստատում է ուսումնամեթոդական խորհուրդը:
7. Պետական կառավարման լիազորված մարմնի կողմից հանձնարարված փաստաթղթերի ուսումնասիրումը կատարվում է համապատասխան առարկաների ժամերի հաշվին:
8. Պահուստային ժամերը տնօրինում է քոլեջը՝ ուսումնամեթոդական խորհրդի որոշմամբ՝ ՀՀ կրթության և գիտության նախարարության սահմանած կարգի պահանջներին համապատասխան:
9. Ուսումնական պրակտիկան կարող է անցկացվել կենտրոնացված, կամ տեսական պարապմունքների հետ հաջորդաբար՝ պահպանելով պլանով նախատեսված ժամաքանակը: Պրակտիկայի անցկացման ժամկետը կարելի է տեղաշարժել ուսումնական տարվա նույն կիսամյակի ընթացքում: Պրակտիկայի յուրաքանչյուր ձև ավարտվում է հաշվետվությամբ՝ գնահատումով:
10. Նախաավարտական պրակտիկան անց է կացվում կենտրոնացված կարգով, ուսումնական պլանով նախատեսված ժամկետներում:
11. Քոլեջը, ելնելով անհրաժեշտությունից, կարող է ստեղծել լրացուցիչ կաբինետներ, մասնագիտացված լսարաններ:

ՄՈՂՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ՝ «ՀԱՄԱԿԱՐԳՉԱՅԻՆ ՕՊԵՐԱՏՈՐՈՒԹՅՈՒՆ»

Մոդուլի դասիչը՝ ԱՀ ՀՕ - 5 - 13 - 001

Մոդուլի նպատակը՝ Ուսանողի մոտ ձևավորել համակարգչային տեխնիկայից օգտվելու կարողություններ, աշխատանքային գործունեության ընթացքում դրա ծրագրային հնարավորությունները տեքստային և թվաաղյուսակային փաստաթղթերի պատրաստման, խմբագրման, դրանց ֆորմատավորման ու ձևավորման, գծագրական կառուցումների կատարման, ինչպես նաև փաստաթղթերի պահպանման ու տպագրման ընթացքում կիրառելու և համացանցում աշխատելու տարրական հմտություններ:

Մոդուլի տևողությունը՝ 72 ժամ

Տեսական պարապմունք՝ 20 ժամ

Գործնական աշխատանք՝ 52 ժամ

Մուտքային պահանջները՝ Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ անհրաժեշտ չեն:

Ուսումնառության արդյունքները՝

Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝

- 1) Ներկայացնի Microsoft Word ծրագիրը (հիմնական տեղեկություններ)
- 2) Իրականացնի տեքստերի տարրական ֆորմատավորում, փաստաթղթի պահպանում
- 3) Ներկայացնի Microsoft Excel ծրագիրը (հիմնական տեղեկություններ)
- 4) Պատրաստի և խմբագրի աղյուսակներ, ձևավորի և խմբագրի գրաֆիկներ, տպագրի փաստաթուղթ
- 5) Կարողանա աշխատել Համացանցում (հնտերնետում)

Ուսումնառության արդյունք 1. Ներկայացնել Microsoft Word ծրագիրը (հիմնական տեղեկություններ)

Կատարման չափանիշներ

- 1) ճիշտ է ներկայացնում Microsoft Word ծրագրի պատուհանի կառուցվածքը,
- 2) կարողանում է բացել նոր փաստաթուղթ,
- 3) կարողանում է փակել փաստաթուղթը,
- 4) կարողանում է ընտրել թղթի չափերը, ընտրել էջի ուղղաձիգ կամ հորիզոնական դիրքերը,
- 5) կարողանում է կիրառել Zoom գործիքը,
- 6) կարողանում է պատրաստել Word ծրագիրը հայերեն և օտար լեզվով տեքստ մուտքագրելու համար,
- 7) կարողանում է ստեղծաշարի օգնությամբ մուտքագրել տեքստ, մեծատառ նշաններ, սիմվոլներ, թվանշաններ:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է հարց ու պատասխանի և թեստերի միջոցով: Ուսանողին կտրվեն հարցեր համակարգչի հիմնական և լրացուցիչ բաղադրիչների, օժանդակ տեխնիկական սարքերի, օպերացիոն համակարգի պատուհանային կառուցվածքի, կիրառվող հիմնական ծրագրերի, հրամանների, փաստաթղթի տպագրման վերաբերյալ:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը հիմնականում ճիշտ է պատասխանում հարցերին:

Մեթոդաբանություն և ռեսուրսներ

Արդյունքի ուսումնասիրումը կատարվում է համակարգչային լսարանում, դասավանդման, ուսումնառության նյութերի և գործնական պարապմունքների միջոցով, անհատական հանձնարարություններով և ինտերակտիվ մեթոդներով: Օգտագործվում են համապատասխան ձեռնարկներ, մասնագիտական գրականություն, կիրառվում են համապատասխան համակարգչային ծրագրեր:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակ

Տեսական պարապմունք 4 ժամ

Գործնական աշխատանք 10 ժամ

Ուսումնառության արդյունք 2. Տեքստերի տարրական ֆորմատավորում, փաստաթղթի պահպանում

Կատարման չափանիշներ

- 1) կարողանում է նշել բառերը և տեքստային հատվածները,
- 2) կարողանում է կատարել ուղղումներ տեքստում,
- 3) կարողանում է կատարել տողերի հավասարեցում,
- 4) կարողանում է փոխել տեքստի գույնը,
- 5) կարողանում է փոխել տեքստի գունային ֆոնը,
- 6) կարողանում է փոխել միջտողային տարածությունները,
- 7) կարողանում է փոխել պարբերության խորությունները լուսանցքներից,
- 8) կարողանում է փոխել լուսանցքների խորությունները,
- 9) կարողանում է փատարել մուտքագրված տեքստի պարզագույն ֆորմատավորում,
- 10) կարողանում է չեղյալ հայտարարել (հրաժարվել) ֆորմատավորման կատարված գործողությունները,
- 11) կարողանում է վերականգնել ֆորմատավորման չեղյալ հայտարարված գործողությունները, պատճենել տեքստը,
- 12) կարողանում է տեղափոխել տեքստը,

13) կարողանում է տողադարձել տեքստը,

14) կարողանում է համարակալել էջերը,

15) կարողանում է պահպանել փաստաթղթում կատարված ընթացիկ ֆորմատավորումները և փոփոխությունները,

16) կարողանում է պահպանել նոր ստեղծված փաստաթուղթը,

17) ճիշտ է ներկայացնում փաստաթղթերի դասակարգման և պահպանման տեխնոլոգիաները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է հարց ու պատասխանի և գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին կտրվեն հարցեր և առաջադրանք տեքստեր կազմելու, ֆորմատավորելու, ուղղումներ ու լրացումներ կատարելու, փաստաթուղթը պահպանելու վերաբերյալ:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը հիմնականում ճիշտ է պատասխանում հարցերին և ամբողջությամբ ճիշտ է կատարում գործնական հանձնարարությունները:

Մեթոդաբանություն և ռեսուրսներ

Արդյունքի ուսումնասիրումը կատարվում է համակարգչային լսարանում, դասավանդման, ուսումնառության նյութերի և գործնական պարապմունքների միջոցով, անհատական հանձնարարություններով և ինտերակտիվ մեթոդներով: Օգտագործվում են համապատասխան ձեռնարկներ, մասնագիտական գրականություն, կիրառվում են համապատասխան համակարգչային ծրագրեր:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակ

Տեսական պարապմունք 5 ժամ

Գործնական աշխատանք 12 ժամ

Ուսումնառության արդյունք 3. Ներկայացնել Microsoft Excel ծրագիրը (հիմնական տեղեկություններ)

Կատարման չափանիշներ

1) ճիշտ է ներկայացնում Microsoft Excel ծրագրի պատուհանի կառուցվածքը,

2) կարողանում է ստեղծել աշխատանքի օգնությամբ մուտքագրել տեքստ, մեծատառ նշաններ, թվային արժեքներ և պարզ գործողություններ,

3) կարողանում է ներկայացնել տվյալները աղյուսակի տեսքով,

4) կարողանում է ներկայացնել տվյալները գրաֆիկական տեսքով

5) կարողանում է կատարել առանցքների և գրաֆիկների մակագրությունը:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին կառաջադրվեն հայերեն և օտար լեզուներով տեքստ մուտքագրել, ուղղումներ, ջնջումներ, լրացումներ կատարել, տեքստին կից նկարներ, գրաֆիկներ, աղյուսակներ, անիմացիաներ՝ ներմուծել:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ամբողջությամբ ճիշտ է կատարում գործնական հանձնարարությունները:

Մեթոդաբանություն և ռեսուրսներ

Արդյունքի ուսումնասիրումը կատարվում է համակարգչային լսարանում, դասավանդման, ուսումնառության նյութերի և գործնական պարապմունքների միջոցով, անհատական հանձնարարություններով և ինտերակտիվ մեթոդներով: Օգտագործվում են համապատասխան ձեռնարկներ, մասնագիտական գրականություն, կիրառվում են համապատասխան համակարգչային ծրագրեր:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակ

Տեսական պարապմունք 4 ժամ

Գործնական աշխատանք 10 ժամ

Ուսումնառության արդյունք 4. Աղյուսակների պատրաստում և խմբագրում, գրաֆիկների խմբագրում և ձևավորում, փաստաթղթի տպագրում

Կատարման չափանիշներ

- 1) կարողանում է պատրաստել աղյուսակ,
- 2) կարողանում է աղյուսակի մեջ մուտքագրել տեքստ,
- 3) կարողանում է կատարել ուղղումներ և լրացումներ աղյուսակիմեջ,
- 4) կարողանում է ավելացնել նոր տողեր և նոր սյունակներ աղյուսակիմեջ,
- 5) կարողանում է ջնջել աղյուսակի տողերը և սյունակերը,
- 6) կարողանում է փոխել սյունակի լայնությունը «Մկնիկի» օգնությամբ,
- 7) կարողանում է փոխել տողի բարձրությունը «Մկնիկի» օգնությամբ,
- 8) կարողանում է փոխել աղյուսակի գծերի գույնը,
- 9) կարողանում է գունավորել աղյուսակի տողը և սյունը,
- 10) կարողանում է գծագրել գրաֆիկական օբյեկտներ,
- 11) կարողանում է գծագրել գրաֆիկական օբյեկտներ՝օգտագործելով Autosshapes պատուհանի պատրաստի ձևեր,
- 12) կարողանում է գծագրել կանոնավոր պատկերներ,

- 13) կարողանում է ֆորմատավորել գրաֆիկական օբյեկտները՝ տեղափոխելով, պատճենելով, պտտելով, շրջելով, չափերը փոխելով,
- 14) կարողանում է խմբավորել գրաֆիկական օբյեկտները,
- 15) կարողանում է հավասարեցնել գրաֆիկական օբյեկտները իրար նկատմամբ,
- 16) կարողանում է գծագրել տեքստային բլոկներ,
- 17) կարողանում է գունավորել գրաֆիկական օբյեկտները,
- 18) կարողանում է երանգավորել գրաֆիկական օբյեկտները,
- 19) կարողանում է ստվերավորել գրաֆիկական օբյեկտները,
- 20) կարողանում է թերթել փաստաթուղթը նախադիտման ռեժիմում,
- 21) ճիշտ է ներկայացնում Print պատուհանի ֆունկցիաները,
- 22) կարողանում է տպագրել փաստաթուղթը:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին կառաջադրվեն աղյուսակներ, գրաֆիկական օբյեկտներ, տեքստային բլոկներ գծագրել, խմբավորել, գրաֆիկական օբյեկտների գունաերանգավորում, ստվերավորում կատարել:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ամբողջությամբ ճիշտ է կատարում գործնական հանձնարարությունները:

Մեթոդաբանություն և ռեսուրսներ

Արդյունքի ուսումնասիրումը կատարվում է համակարգչային լսարանում, դասավանդման, ուսումնառության նյութերի և գործնական պարապմունքների միջոցով, անհատական հանձնարարություններով և ինտերակտիվ մեթոդներով: Օգտագործվում են համապատասխան ձեռնարկներ, մասնագիտական գրականություն, կիրառվում են համապատասխան համակարգչային ծրագրեր:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակ

Տեսական պարապմունք 5 ժամ

Գործնական աշխատանք 12 ժամ

Ուսումնառության արդյունք 5. Համացանցում (Ինտերնետում) աշխատելու իմացություն

Կատարման չափանիշներ

- 1) ճիշտ է մեկնաբանում «Համացանց» (Ինտերնետ) հասկացության նշանակությունը,
- 2) ճանաչում է Internet Explorer, Google Chrome, Mozilla ծրագրերը, ճիշտ է մեկնաբանում դրանց նշանակությունը,

- 3) ճիշտ է ներկայացնում «Համացանցային (Ինտերնետային) հասցե» հասկացությունը,
- 4) ճիշտ է մեկնաբանում History հրամանի նշանակությունը,
- 5) ճիշտ է մեկնաբանում Favorites հրամանի նշանակությունը,
- 6) ճիշտ է մեկնաբանում Stop հրամանի նշանակությունը,
- 7) ճիշտ է մեկնաբանում Refresh հրամանի նշանակությունը,
- 8) ճիշտ է մեկնաբանում Back և Forward կոճակների նշանակությունը,
- 9) կարողանում է պատճենել տեքստային տեղեկատվությունը Համացանցային (Ինտերնետային) էջից,
- 10) կարողանում է պատճենել գրաֆիկական տեղեկատվությունը Համացանցային (Ինտերնետային) էջից,
- 11) ճանաչում է տեղեկատվության որոնման Համացանցային (Ինտերնետային) ծառայությունները,
- 12) կարողանում է որոնել տեղեկատվությունն ըստ չափանիշների,
- 13) ճիշտ է օգտվում տեղեկատվության որոնման Համացանցային (Ինտերնետային) ծառայություններից,
- 14) ճիշտ է ներկայացնում էլեկտրոնային փոստի նշանակությունը,
- 15) կարողանում է ուղարկել և ստանալ էլեկտրոնային նամակներ:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է հարց ու պատասխանի և գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին կտրվեն հարցեր և առաջադրանք համացանցային հիմնական ծրագրերի օգտագործման, առաջադրված տվյալները համացանցի տեղեկատվական բազաներում փնտրելու, տեղեկությունները համացանցից ներբեռնելու, պահպանելու և օգտագործելու, էլեկտրոնային փոստից օգտվելու վերաբերյալ:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը հիմնականում ճիշտ է պատասխանում հարցերին և ամբողջությամբ ճիշտ է կատարում գործնական հանձնարարությունները:

Մեթոդաբանություն և ռեսուրսներ

Արդյունքի ուսումնասիրումը կատարվում է համակարգչային լսարանում, դասավանդման, ուսումնառության նյութերի և գործնական պարապմունքների միջոցով, անհատական հանձնարարություններով և ինտերակտիվ մեթոդներով: Օգտագործվում են համապատասխան ձեռնարկներ, մասնագիտական գրականություն, կիրառվում են համապատասխան համակարգչային ծրագրեր:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակ

Տեսական պարապմունք 2 ժամ

Գործնական աշխատանք 8 ժամ

ՄՈՂՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ՝ «ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ԿԱՆՈՆՆԵՐ»

Մոդուլի դասիչը ԱՀ – ԱՊՏԱԿ – 5 – 13 – 002

Մոդուլի նպատակը

Այս մոդուլը նպատակաուղղված է փայտամշակման և երաժշտական գործիքների պատրաստման կազմակերպություններում և արհեստանոցներում, տեխնոլոգիական սարքավորումներով աշխատանքի ժամանակ աշխատանքի անվտանգության վերաբերյալ գիտելիքներ, աշխատանքի պաշտպանության միջոցառումներ իրականացնելու և տեխնիկայի անվտանգության կանոնների պահպանման, այդ թվում և առաջին օգնության կազմակերպման հմտություններ ուսանողի մոտ ձևավորելուն:

Մոդուլի տևողությունը 72 ժամ

Տեսական պարապմունք 54 ժամ

Գործնական աշխատանք 18 ժամ

Մուտքային պահանջները Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ անհրաժեշտ չեն:

Ուսումնառության արդյունքները՝

Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝

1) Սահմանի աշխատանքի պաշտպանության իրավական և կազմակերպչական դրույթները,

2) Ներկայացնի տեխնիկական անվտանգության և անվտանգության տեխնիկայի կանոնները, արտադրական սանիտարիայի և հիգիենայի պահանջները,

3) Իմանա տեխնոլոգիական սարքավորումների հետ աշխատելու ժամանակ հնարավոր վնասվածքների տեսակները, դրանց պատճառները և պաշտպանվելու միջոցները,

4) Իրականացնի առաջին օգնության կազմակերպում և կիրառելի անհրաժեշտ միջոցներ:

Ուսումնառության արդյունք 1. Սահմանել աշխատանքի պաշտպանության իրավական և կազմակերպչական դրույթները

Կատարման չափանիշներ

1) ճիշտ է ներկայացնում աշխատանքի պաշտպանության վերաբերյալ իրավական ակտերը, օրենքները և աշխատանքի պաշտպանության կազմակերպման ներքին նորմատիվային փաստաթղթերը,

2) ճիշտ է ներկայացնում աշխատանքի պաշտպանության նորմերի և կանոնների պահպանման նկատմամբ վերահսկողության ձևերը, մեխանիզմները և դրանց խախտման հետ կապված պատասխանատվությունը,

3) ճիշտ է ներկայացնում տարբեր մակարդակների ղեկավարների պատասխանատվությունը աշխատանքի պաշտպանության նորմերի պահպանման վերաբերյալ, ինչպես նաև դժբախտ դեպքերի ու պատահարների փաստաթղթավորման կարգը:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է հարց ու պատասխանի և թեստերի միջոցով: Ուսանողին կտրվեն հարցեր աշխատանքի պաշտպանության վերաբերյալ տարբեր փաստաթղթերի, վերահսկողության ձևերի, մեխանիզմների և դրանց խախտման հետ կապված պատասխանատվության, դժբախտ դեպքերի ու պատահարների փաստաթղթավորման կարգի վերաբերյալ:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը հիմնականում ճիշտ է պատասխանում հարցերին:

Մեթոդաբանություն և ռեսուրսներ

Արդյունքի ուսումնասիրումը կատարվում է դասավանդման, ուսումնառության նյութերի և գործնական պարապմունքների միջոցով, ինտերակտիվ մեթոդներով: Կազմակերպվում են իրավիճակային և դերային խաղեր՝ նմանեցված աշխատանքային իրավիճակներին: Ուսուցման ընթացքում բերվում են իրական աշխատանքային փորձի օրինակներ: Օգտագործվում են համապատասխան ձեռնարկներ, մասնագիտական գրականություն:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակ

Տեսական պարապմունք 14 ժամ

Գործնական աշխատանք 4 ժամ

Ուսումնառության արդյունք 2. Ներկայացնել տեխնիկական անվտանգության և անվտանգության տեխնիկայի կանոնները, արտադրական սանիտարիայի և հիգիենայի պահանջները:

Կատարման չափանիշներ

- 1) ճիշտ է բացատրում անվտանգության կանոնների սահմանման, իրավական կարգավորման և պահպանման անհրաժեշտությունը,
- 2) ճիշտ է ներկայացնում տեխնոլոգիական սարքավորումների, մեխանիզմների շահագործման անվտանգության տեխնիկայի հիմնական պահանջները,
- 3) ճիշտ է ներկայացնում ճնշման տակ աշխատող սարքավորումների և մեխանիզմների անվտանգ շահագործման կանոնները,
- 4) ճիշտ է ներկայացնում էլեկտրաանվտանգության կանոնները և պաշտպանությունը,
- 5) ճիշտ է ներկայացնում հակահրդեհային պաշտպանության կանոնները,
- 6) ճիշտ է ներկայացնում թունաքիմիկաքստների և այլ վտանգավոր նյութերի հետ աշխատանքի կանոնները,
- 7) ճիշտ է ներկայացնում արտադրական սանիտարիայի և հիգիենայի հասկացությունները,

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է հարց ու պատասխանի և թեստերի միջոցով: Ուսանողին կտրվեն հարցեր աշխատանքի անվտանգության ապահովման, աշխատանքի ընթացքում մարդու աշխատունակության և առողջության վրա ազդող գործոնների, աշխատավայրի սանիտարիայի և հիգիենայի ընդհանուր նորմերի և անհրաժեշտ միջոցառումների, աշխատանքի համար անհրաժեշտ նյութերի և դրանց անվնաս օգտագործման վերաբերյալ:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը հիմնականում ճիշտ է պատասխանում հարցերին:

Մեթոդաբանություն և ռեսուրսներ

Արդյունքի ուսումնասիրումը կատարվում է դասավանդման, ուսումնառության նյութերի և գործնական պարապմունքների միջոցով, ինտերակտիվ մեթոդներով: Կազմակերպվում են իրավիճակային և դերային խաղեր՝ նմանեցված աշխատանքային իրավիճակներին: Ուսուցման ընթացքում բերվում են իրական աշխատանքային փորձի օրինակներ: Օգտագործվում են համապատասխան ձեռնարկներ, մասնագիտական գրականություն, օժանդակ նյութեր:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակ

Տեսական պարապմունք 14 ժամ

Գործնական աշխատանք 4 ժամ

Ուսումնառության արդյունք 3. Իմանալ տեխնոլոգիական սարքավորումների հետ աշխատելու ժամանակ հնարավոր վնասվածքների տեսակները, դրանց պատճառները և պաշտպանվելու միջոցները:

Կատարման չափանիշներ

- 1) ճիշտ է սահմանում վնասվածքները տեխնոլոգիական սարքավորումներից,
- 2) ճիշտ է սահմանում վնասվածքները էլեկտրական հոսանքից,
- 3) ճիշտ է սահմանում օրգանիզմի թունավորումը,
- 4) ճիշտ է սահմանում հնարավոր տարբեր վնասվածքները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է հարց ու պատասխանի միջոցով: Ուսանողին կտրվեն հարցեր վնասվածքների (տեխնոլոգիական սարքավորումներից, էլեկտրական հոսանքից և այլն), օրգանիզմի թունավորման վերաբերյալ:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը հիմնականում ճիշտ է պատասխանում հարցերին:

Մեթոդաբանություն և ռեսուրսներ

Արդյունքի ուսումնասիրումը կատարվում է դասավանդման, ուսումնառության նյութերի և գործնական պարապմունքների միջոցով, ինտերակտիվ մեթոդներով: Կազմակերպվում են իրավիճակային և դերային խաղեր՝ նմանեցված աշխատանքային իրավիճակներին: Ուսուցման ընթացքում բերվում են իրական աշխատանքային փորձի օրինակներ: Օգտագործվում են համապատասխան օժանդակ նյութեր, ձեռնարկներ, մասնագիտական գրականություն:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակ

Տեսական պարապմունք 14 ժամ

Գործնական աշխատանք 4 ժամ

Ուսումնառության արդյունք 4. Իրականացնել առաջին օգնության կազմակերպում և կիրառել անհրաժեշտ միջոցներ:

Կատարման չափանիշներ

- 1) տիրապետում է տարբեր իրավիճակներում առաջին օգնություն ցույց տալու հիմնական կանոններին,
- 2) ճիշտ է ներկայացնում առաջին օգնության գործողությունների քայլերը,
- 3) ճիշտ է կատարում արհեստական շնչառության և սրտի աշխատանքի վերականգնման գործողություն,
- 4) ճիշտ է կատարում արյան հոսքի դադարեցման և բաց վնասվածքների վիրակապման գործողություն,
- 5) ճիշտ է կատարում այրվածքների նախնական մշակման և էլեկտրահարվածին առաջին օգնություն ցուցաբերելու գործողություններ,
- 6) ճիշտ է կատարում վիրակապման և անշարժացման գործողություն՝ տարբեր կտրվածքների դեպքում,
- 7) ճիշտ է ներկայացնում տարբեր թունավորումների դեպքերում առաջին օգնության կազմակերպման գործողությունները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է հարց ու պատասխանի և գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին կտրվեն հարցեր և առաջադրանք այրվածքների, արյան հոսքի դադարեցման, վիրակապման և անշարժացման գործողության, թունավորման դեպքերում առաջին օգնություն ցուցաբերելու վերաբերյալ:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը հիմնականում ճիշտ է պատասխանում հարցերին և ամբողջությամբ ճիշտ է կատարում գործնական հանձնարարությունները:

Մեթոդաբանություն և ռեսուրսներ

Արդյունքի ուսումնասիրումը կատարվում է դասավանդման, ուսումնառության նյութերի և գործնական պարապմունքների միջոցով, ինտերակտիվ մեթոդներով: Կազմակերպվում են իրավիճակային և դերային խաղեր՝ նմանեցված աշխատանքային իրավիճակներին: Ուսուցման

ընթացքում բերվում են իրական աշխատանքային փորձի օրինակներ: Օգտագործվում են համապատասխան ձեռնարկներ, մասնագիտական գրականություն:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակ

Տեսական պարապմունք 12 ժամ

Գործնական աշխատանք 6 ժամ

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ՝ «ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ»

Մոդուլի դասիչը՝ ԱՀ- ՀՀ – 5 – 13 – 003

Մոդուլի նպատակը՝Ձարգացնել ուսանողի անձնական շփման ունակությունները, ակտիվացնել միջանձնային հաղորդակցության հնարավորությունները, ձևավորել աշխատանքային և մասնագիտական գործունեության ընթացքում նպատակային հաղորդակցման, գործնական կապերի ու հարաբերությունների ստեղծման կարողություններ:

Մոդուլի տևողությունը՝ 54 ժամ

Տեսական պարապմունք 18 ժամ

Գործնական աշխատանք 36 ժամ

Մուտքային պահանջները՝

Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ անհրաժեշտ չեն:

Ուսումնառության արդյունքները՝

Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝

1. Ներկայացնի հաղորդակցության դերն ու նշանակությունը անձնական և մասնագիտական նպատակների իրականացման համար
2. Կիրառի ուղղակի հաղորդակցման ձևերը
3. Կիրառի անուղղակի հաղորդակցման ձևերը
4. Ձևավորի և զարգացնի միջանձնային հաղորդակցում

Ուսումնառության արդյունք 1. Ներկայացնել հաղորդակցության դերն ու նշանակությունը անձնական և մասնագիտական նպատակների իրականացման համար:

Կատարման չափանիշներ

- 1) ճիշտ է բացատրում հաղորդակցման անհրաժեշտությունն անձի ինքնադրսևորման և գործարար հաջողությունների համար,
- 2) ճիշտ է ներկայացնում շփման և անձնական հաղորդակցման ձևերն ու դրանց բաղադրիչները,

- 3) ճիշտ է ներկայացնում գործնական հաղորդակցման եղանակներն ու դրանց բաղադրիչները,
- 4) ճիշտ է կողմնորոշվում և իր շփման հնարավորությունը ուղղորդում է նպատակային հաղորդակցմանը,
- 5) ճիշտ է կողմնորոշվում և իր անձնական հատկանիշներն օգտագործում է գործնական հաղորդակցության մեջ:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է թեստերի և գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին հարցեր և հանձնարարվում է սահմանել ուսումնառության անձնական նպատակները, պլանավորել և կիրառել ուսումնառության անձնական նպատակների ձեռք բերմանն ուղղված ուսումնառության գործընթացները, սահմանել ուսումնառության տարբեր եղանակները: Տրվում են թեստային և հոգեբանական հարցեր:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը հիմնականում ճիշտ է պատասխանում հարցերին և ամբողջությամբ ճիշտ է կատարում գործնական հանձնարարությունները:

Մեթոդաբանություն և ռեսուրսներ

Արդյունքի ուսումնասիրումը կատարվում է դասավանդման, ուսումնառության նյութերի և գործնական պարապմունքների միջոցով, ինտերակտիվ մեթոդներով: Կազմակերպվում են իրավիճակային և դերային խաղեր՝ նմանեցված աշխատանքային իրավիճակներին: Ուսուցման ընթացքում բերվում են իրական աշխատանքային փորձի օրինակներ: Օգտագործվում են համապատասխան ձեռնարկներ, մասնագիտական գրականություն:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակ

Տեսական պարապմունք 3 ժամ

Գործնական աշխատանք 6 ժամ

Ուսումնառության արդյունք 2. Կիրառել ուղղակի հաղորդակցման ձևերը:

Կատարման չափանիշներ

- 1) ճիշտ է ներկայացնում ուղղակի հաղորդակցման ձևերը,
- 2) ճիշտ է կողմնորոշվում և բանավոր հաղորդակցման ժամանակ վարում է զրույց, արձագանքում է հարցադրումներին,
- 3) ճիշտ է կողմնորոշվում և հանդես է գալիս հաղորդումներով և զեկույցներով՝ ներկայացնելով հստակ և նպատակային խոսք,
- 4) ճիշտ է կողմնորոշվում և ուղղակի հաղորդակցման ընթացքում հայտնում է տեսակետ, դրսևորում է հետաքրքրություններ,
- 5) ճիշտ է կողմնորոշվում և մասնակցում է դեբատների և բանավեճերի, պահպանում է համագործակցության շարունակականությունը:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է հարց ու պատասխանի, թեստերի և գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին հանձնարարվում է բանավոր և գրավոր տեղեկատվական հաղորդում կատարել պարզ թեմաների և տեքստերի մասին: Տրվում են թեստային և հոգեբանական հարցեր, ինչպես նաև առաջադրվում են տեղեկատվության նպատակային խմբավորման աշխատանքներ՝ բանավոր և գրավոր խոսքի համապատասխան կառուցվածքը ստուգելու նպատակով:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը հիմնականում ճիշտ է պատասխանում հարցերին և ամբողջությամբ ճիշտ է կատարում գործնական հանձնարարությունները:

Մեթոդաբանություն և ռեսուրսներ

Արդյունքի ուսումնասիրումը կատարվում է դասավանդման, ուսումնառության նյութերի և գործնական պարապմունքների միջոցով, ինտերակտիվ մեթոդներով: Կազմակերպվում են իրավիճակային և դերային խաղեր՝ նմանեցված աշխատանքային իրավիճակներին: Ուսուցման ընթացքում բերվում են իրական աշխատանքային փորձի օրինակներ: Օգտագործվում են համապատասխան ձեռնարկներ, մասնագիտական գրականություն:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակ

Տեսական պարապմունք 3 ժամ

Գործնական աշխատանք 6 ժամ

Ուսումնառության արդյունք 3.Կիրառել անուղղակի հաղորդակցման ձևերը:

Կատարման չափանիշներ

- 1) ճիշտ է ներկայացնում անուղղակի հաղորդակցման ձևերը,
- 2) ճիշտ է կողմնորոշվում ու կազմում և ձևակերպում է գրավոր խոսք՝ պահպանելով նպատակայնությունն ու էթիկան,
- 3) ճիշտ է կողմնորոշվում և օգտագործում է տեղեկատվական տեխնոլոգիաները և այլ տեխնիկական միջոցները՝ նպատակային տեղեկատվությունը փոխանցելու համար,
- 4) ճիշտ է կողմնորոշվում և կազմում է գրություններ՝ ըստ հասցեատիրոջ և նպատակի,
- 5) ճիշտ է կողմնորոշվում և վարում է տեղեկատվության հավաքագրման և փոխանցման փաստաթղթեր,
- 6) ճիշտ է կողմնորոշվում և բանավոր հաղորդակցման նյութը փոխարկում է գրավորի,
- 7) ճիշտ է կողմնորոշվում և գրավոր հաղորդակցման նյութը փոխարկում է բանավոր հակիրճ նյութի:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին առաջադրվում են խնդիրներ գրավոր խոսքը ձևակերպելու, տեղեկատվությունը նպատակային փոխանցելու, գրություններն ըստ հասցեատիրոջ կազմելու, բանավոր հաղորդակցման նյութը գրավորի, իսկ գրավոր հաղորդակցման նյութը՝ բանավոր հակիրճ նյութի փոխարկելու վերաբերյալ:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ամբողջությամբ ճիշտ է կատարում գործնական հանձնարարությունները:

Մեթոդաբանություն և ռեսուրսներ

Արդյունքի ուսումնասիրումը կատարվում է դասավանդման, ուսումնառության նյութերի և գործնական պարապմունքների միջոցով, ինտերակտիվ մեթոդներով: Կազմակերպվում են իրավիճակային և դերային խաղեր՝ նմանեցված աշխատանքային իրավիճակներին: Ուսուցման ընթացքում բերվում են իրական աշխատանքային փորձի օրինակներ: Օգտագործվում են համապատասխան ձեռնարկներ, մասնագիտական գրականություն:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակ

Տեսական պարապմունք 4 ժամ

Գործնական աշխատանք 8 ժամ

Ուսումնառության արդյունք 4. Ձևավորել և զարգացնել միջանձնային հաղորդակցում:

Կատարման չափանիշներ

- 1) նախաձեռնում է անձնական և աշխատանքային շփում՝ ըստ իրավիճակի և զրուցակցի կամ հասցեատիրոջ,
- 2) ստանում, մշակում և դասակարգում է անհրաժեշտ (նպատակային) տեղեկատվությունը,
- 3) առկա տեղեկատվությունն օգտագործում է միջանձնային հաղորդակցում ձևավորելու համար,
- 4) օգտագործում է հաղորդակցման հնարքները և տեխնոլոգիաները՝ հետաքրքրություն առաջացնելու և շահադրդելու համար,
- 5) ներգրավվում է երկխոսություններում, քննարկումներում, հայտնում է կարծիք, հիմնավորում է տեսակետներ,
- 6) կարողանում է պահպանել կամ եզրափակել երկխոսությունը,
- 7) կարողանում է հաղորդակցվել՝ հաշվի առնելով իրավիճակը և ունկնդրի հետաքրքրությունները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին առաջադրվում են անհրաժեշտ (նպատակային) տեղեկատվությունը մշակել և դասակարգել, առկա տեղեկատվությունն օգտագործել միջանձնային հաղորդակցում իրականացնել, երկխոսություններում, քննարկումներում կարծիք հայտնել, իր տեսակետը հիմնավորել, երկխոսությունը եզրափակել:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ամբողջությամբ ճիշտ է կատարում գործնական հանձնարարությունները:

Մեթոդաբանություն և ռեսուրսներ

Արդյունքի ուսումնասիրումը կատարվում է դասավանդման, ուսումնառության նյութերի և գործնական պարապմունքների միջոցով, ինտերակտիվ մեթոդներով: Կազմակերպվում են իրավիճակային և դերային խաղեր՝ նմանեցված աշխատանքային իրավիճակներին: Ուսուցման ընթացքում բերվում են իրական աշխատանքային փորձի օրինակներ: Օգտագործվում են համապատասխան ձեռնարկներ, մասնագիտական գրականություն:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակ

Տեսական պարապմունք 4 ժամ

Գործնական աշխատանք 8 ժամ

Ուսումնառության արդյունք 5. Իսթանբուլ համագործակցության ձևավորումը, ստեղծել նախապայմաններ շարունակական գործընկերության համար:

Կատարման չափանիշներ

- 1) ներկայացնում է համագործակցությունը խթանող միջոցառումներ (գովազդ, հայտարարություններ, ցուցահանդեսներ և այլն),
- 2) հավանական գործընկերոջ վերաբերյալ հավաքագրում է անհրաժեշտ տեղեկատվություն,
- 3) հավաքագրված տեղեկատվությունն օգտագործում է գործարար հաղորդակցում ձևավորելու համար,
- 4) օգտագործում է հաղորդակցման հնարքները և տեխնոլոգիաները՝ հետաքրքրություն առաջացնելու և շահադրդելու համար,
- 5) հաղորդակցման ընթացքում ձեռք է բերում վստահություն,
- 6) ապահովում է հետադարձ կապի միջոցառումներ:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին առաջադրվում են համագործակցությանը խթանող միջոցառումները ներկայացնել, օգտագործել հաղորդակցման հնարքները և տեխնոլոգիաները, ապահովել հետադարձ կապի միջոցառումներ:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ամբողջությամբ ճիշտ է կատարում գործնական հանձնարարությունները:

Մեթոդաբանություն և ռեսուրսներ

Արդյունքի ուսումնասիրումը կատարվում է դասավանդման, ուսումնառության նյութերի և գործնական պարապմունքների միջոցով, ինտերակտիվ մեթոդներով: Կազմակերպվում են իրավիճակային և դերային խաղեր՝ նմանեցված աշխատանքային իրավիճակներին: Ուսուցման

ընթացքում բերվում են իրական աշխատանքային փորձի օրինակներ: Օգտագործվում են համապատասխան ձեռնարկներ, մասնագիտական գրականություն:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակ

Տեսական պարապմունք 4 ժամ

Գործնական աշխատանք 8 ժամ

Միջին մասնագիտական կրթության «Երաժշտական գործիքների պատրաստում և նորոգում» մասնագիտության «Ազգային նվագարանների պատրաստող և նորոգող» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի ընդհանուր մասնագիտական մոդուլներ:

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ՝ «ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԳՐԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ»

Մոդուլի դասիչը՝ ԵԳՊՆ – 5 – 13 – 001

Մոդուլի նպատակը՝ Ուսանողների մոտ ձևավորել իմացություն երաժշտական կարևորագույն տարրերի, լեզվի, արտահայտչական միջոցների վերաբերյալ և զարգացնել ուսանողների երաժշտական լսողությունը:

Մոդուլի տևողությունը՝ 108 ժամ

Տեսական պարապմունք 54 ժամ

Գործնական աշխատանք 54 ժամ

Մուտքային պահանջները՝ Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ անհրաժեշտ չեն:

Ուսումնառության արդյունքները՝

Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝

1) Լսելով որոշի, կառուցի, երգի ինտերվալներ, մինչև յոթ նշան ունեցող տոնայնությունների բնորոշ ինտերվալները, գլխավոր աստիճանների եռահնչյունները,

2) Ունենա պատկերացում տոնայնությունների ազգակցության, խրոմատիկ գամմայի, մելիզմների վերաբերյալ,

3) Կարողանա գրել երաժշտական թելադրություն:

Ուսումնառության արդյունք 1. Լսելով որոշել, կառուցել, երգել դիատոնիկ և խրոմատիկ հնչյունաշարերի հնչյունները, մաժոր և մինոր ձայնակարգերը, որոշել պարզ և բարդ մետրերը:

Կատարման չափանիշներ

1) ճիշտ է կառուցում, երգում, լսելով որոշում դիատոնիկ հնչյունաշարի հնչյունները,

- 2) ճիշտ է մեկնաբանում ավտերացիայի նշանները,
- 3) ճիշտ է կառուցում, երգում, լսելով որոշում խրոմատիկ հնչյունաշարի հնչյունները,
- 4) ճիշտ է կառուցում, երգում, լսելով որոշում մաժոր և մինոր ձայնակարգերը,
- 5) ճիշտ է որոշում պարզ և բարդ մետրերը:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է հարց ու պատասխանի, թեստերի և գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին կտրվեն հարցեր տեսության վերաբերյալ և հանձնարարվում են կառուցել, երգել և լսելով որոշել դիատոնիկ և խրոմատիկ հնչյունաշարերի հնչյուններ, մաժոր և մինոր ձայնակարգեր, որոշել պարզ և բարդ մետրեր:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը հիմնականում ճիշտ է պատասխանում հարցերին և ամբողջությամբ ճիշտ է կատարում գործնական հանձնարարությունները:

Մեթոդաբանություն և ռեսուրսներ

Արդյունքի ուսումնասիրումը կատարվում է դասավանդման, ուսումնառության նյութերի և գործնական պարապմունքների միջոցով, ինտերակտիվ մեթոդներով: Օգտագործվում են համապատասխան ձեռնարկներ, մասնագիտական գրականություն, ձայնագրություններ, տեսագրություններ:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակ

Տեսական պարապմունք 9 ժամ

Գործնական աշխատանք 9 ժամ

Ուսումնառության արդյունք 2. Լսելով որոշել, կառուցել, երգել ինտերվալները, եռահնչյունները:

Կատարման չափանիշներ

- 1) ճիշտ է կառուցում, երգում, լսելով որոշում ինտերվալները,
- 2) ճիշտ է կառուցում, երգում, լսելով որոշում եռահնչյունները,
- 3) ճիշտ է որոշում ձայնակարգի առանձին աստիճանները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է հարց ու պատասխանի, թեստերի և գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին կտրվեն հարցեր տեսության վերաբերյալ և հանձնարարվում են կառուցել, երգել, լսելով որոշել ձայնակարգի առանձին աստիճաններ, ինտերվալներ, եռահնչյուններ:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը հիմնականում ճիշտ է պատասխանում հարցերին և ամբողջությամբ ճիշտ է կատարում գործնական հանձնարարությունները:

Մեթոդաբանություն և ռեսուրսներ

Արդյունքի ուսումնասիրումը կատարվում է դասավանդման, ուսումնառության նյութերի և գործնական պարապմունքների միջոցով, ինտերակտիվ մեթոդներով: Օգտագործվում են համապատասխան ձեռնարկներ, մասնագիտական գրականություն, ձայնագրություններ, տեսագրություններ:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակ

Տեսական պարապմունք 9 ժամ

Գործնական աշխատանք 9 ժամ

Ուսումնառության արդյունք 3. Լսելով որոշել, կառուցել, երգել ակորդները, ձայնակարգի գլխավոր աստիճանների եռահնչյունները, բնորոշ ինտերվալները, գրել երաժշտական թելադրություն:

Կատարման չափանիշներ

- 1) ճիշտ է կառուցում, երգում, լսելով որոշում ակորդները,
- 2) ճիշտ է կառուցում, երգում, լսելով որոշում ձայնակարգի գլխավոր աստիճանների եռահնչյունները,
- 3) ճիշտ է կառուցում, երգում, լսելով որոշում ձայնակարգի բնորոշ ինտերվալները,
- 4) ճիշտ է գրում երաժշտական թելադրություն:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է հարց ու պատասխանի, թեստերի և գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին կտրվեն հարցեր և հանձնարարվում են կառուցել, երգել, լսելով որոշել ակորդներ, ձայնակարգի բնորոշ ինտերվալները, ձայնակարգի գլխավոր աստիճանների եռահնչյունները, գրել երաժշտական թելադրություն:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը հիմնականում ճիշտ է պատասխանում հարցերին և ամբողջությամբ ճիշտ է կատարում գործնական հանձնարարությունները:

Մեթոդաբանություն և ռեսուրսներ

Արդյունքի ուսումնասիրումը կատարվում է դասավանդման, ուսումնառության նյութերի և գործնական պարապմունքների միջոցով, ինտերակտիվ մեթոդներով: Օգտագործվում են համապատասխան ձեռնարկներ, մասնագիտական գրականություն, ձայնագրություններ, տեսագրություններ:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակ

Տեսական պարապմունք 9 ժամ

Գործնական աշխատանք 9 ժամ

Ուսումնառության արդյունք 4. Լսելով որոշել, կառուցել, երգել մինչևերեքնշանունեցող տոնայնությունների գլխավոր աստիճանների եռահնչյունները, մեկնաբանել երաժշտական տերմինների նշանակությունը, որոշել ձայնակարգի ակորդները, գրել երաժշտական թելադրություն:

Կատարման չափանիշներ

- 1) ճիշտ է կառուցում, երգում, որոշում լսելով մինչև երեք նշան ունեցող տոնայնությունների գլխավոր աստիճանների եռահնչյունները
- 2) ճիշտ է կառուցում, երգում, լսելով որոշում մինչև երեք նշան ունեցող տոնայնությունների բնորոշ ինտերվալները,
- 3) ճիշտ է մեկնաբանում երաժշտական տերմինների նշանակությունը,
- 4) ճիշտ է որոշում ձայնակարգի ակորդները,
- 5) ճիշտ է գրում երաժշտական թելադրություն:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է հարց ու պատասխանի, թեստերի և գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին կտրվեն հարցեր տեսության վերաբերյալ և հանձնարարվում են կառուցել, երգել, լսելով որոշել մինչև երեք նշան ունեցող տոնայնությունների բնորոշ ինտերվալները, գլխավոր աստիճանների եռահնչյունները, ձայնակարգի ակորդները, մեկնաբանել երաժշտական տերմինների նշանակությունը, գրել երաժշտական թելադրություն:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը հիմնականում ճիշտ է պատասխանում հարցերին և ամբողջությամբ ճիշտ է կատարում գործնական հանձնարարությունները:

Մեթոդաբանություն և ռեսուրսներ

Արդյունքի ուսումնասիրումը կատարվում է դասավանդման, ուսումնառության նյութերի և գործնական պարապմունքների միջոցով, ինտերակտիվ մեթոդներով: Օգտագործվում են համապատասխան ձեռնարկներ, մասնագիտական գրականություն, ձայնագրություններ, տեսագրություններ:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակ

Տեսական պարապմունք 9 ժամ

Գործնական աշխատանք 9 ժամ

Ուսումնառության արդյունք 5. Լսելով որոշել, կառուցել, երգել մինչև յոթ նշան ունեցող տոնայնությունների գլխավոր աստիճանների եռահնչյունները, ունենալ պատկերացում տոնայնությունների ազգակցության, խրոմատիկ գամմայի, մելիզմների վերաբերյալ:

Կատարման չափանիշներ

- 1) ճիշտ է կառուցում, երգում, լսելով որոշում մինչև յոթ նշան ունեցող տոնայնությունների գլխավոր աստիճանների եռահնչյունները,
- 2) ճիշտ է կառուցում, երգում, լսելով որոշում մինչև յոթ նշան ունեցող տոնայնությունների բնորոշ ինտերվալները,
- 3) ճիշտ է ներկայացնում տոնայնությունների ազգակցությունը,
- 4) ճիշտ է ներկայացնում խրոմատիկ գամմայի կառուցվածքը,
- 5) ճիշտ է մեկնաբանում մելիզմների նշանակությունը:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է հարց ու պատասխանի, թեստերի և գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին կտրվեն հարցեր տեսության վերաբերյալ և հանձնարարվում են կառուցել, երգել, լսելով որոշել մինչև յոթ նշան ունեցող տոնայնությունների բնորոշ ինտերվալները, գլխավոր աստիճանների եռահնչյունները, ներկայացնել տոնայնությունների ազգակցությունը, խրոմատիկ գամմայի կառուցվածքը, մեկնաբանել մելիզմների նշանակությունը:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը հիմնականում ճիշտ է պատասխանում հարցերին և ամբողջությամբ ճիշտ է կատարում գործնական հանձնարարությունները:

Մեթոդաբանություն և ռեսուրսներ

Արդյունքի ուսումնասիրումը կատարվում է դասավանդման, ուսումնառության նյութերի և գործնական պարապմունքների միջոցով, ինտերակտիվ մեթոդներով: Օգտագործվում են համապատասխան ձեռնարկներ, մասնագիտական գրականություն, ձայնագրություններ, տեսագրություններ:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակ

Տեսական պարապմունք 18 ժամ

Գործնական աշխատանք 18 ժամ

ՄՈՂՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ՝ «ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆՅԱՆ ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆՆ ՈՒ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԸ»

Մոդուլի դասիչը՝ ԵԳՊՆ - 5 – 13 - 002

Մոդուլի նպատակը՝ Ուսանողի մոտ ձևավորել իմացություն արտասահմանյան երաժշտության պատմության, երաժշտական գործիքների ծագման,

զարգացման և կառուցվածքի վերաբերյալ:

Մոդուլի տևողությունը՝ 90 ժամ

Տեսական պարապմունք 54 ժամ

Գործնական աշխատանք 36 ժամ

Մուտքային պահանջները՝ Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ անհրաժեշտ չեն:

Ուսումնառության արդյունքները՝

Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝

- 1) Ներկայացնի արտասահմանյան երաժշտության պատմությունը և երաժշտական գործիքների ծագումն ու զարգացումը անտիկ դարաշրջանից մինչև Վերածնունդ:
- 2) Ներկայացնի արտասահմանյան երաժշտության պատմությունն ու երաժշտական գործիքների զարգացումը կլասիցիզմի ժամանակաշրջանում
- 3) Ներկայացնի արտասահմանյան երաժշտության պատմությունն ու երաժշտական գործիքների զարգացումը ռոմանտիզմի և իմպրեսիոնիզմի ժամանակաշրջանում
- 4) Ներկայացնի արտասահմանյան երաժշտության պատմության 20-րդ դարի ուղղությունները և երաժշտական գործիքների զարգացումը տվյալ ժամանակաշրջանում
- 5) Ներկայացնի ժամանակակից արտասահմանյան երաժշտության պատմությունն ու երաժշտական գործիքների զարգացումը

Ուսումնառության արդյունք 1. Ներկայացնել արտասահմանյան երաժշտության պատմությունը և երաժշտական գործիքների ծագումն ու զարգացումը անտիկ դարաշրջանից մինչև Վերածնունդ:

Կատարման չափանիշներ

- 1) ճիշտ է ներկայացնում անտիկ աշխարհի երաժշտական մշակույթը և տվյալ ժամանակին բնորոշ երաժշտական գործիքները,
- 2) ճիշտ է ներկայացնում միջնադարի երաժշտական մշակույթը և տվյալ ժամանակին բնորոշ երաժշտական գործիքները,
- 3) ճիշտ է ներկայացնում Վերածննդի երաժշտական մշակույթը և տվյալ ժամանակաշրջանին բնորոշ երաժշտական գործիքները,
- 4) ճիշտ է ներկայացնում տվյալ ժամանակաշրջանում երաժշտական գործիքներ պատրաստող առավել հայտնի վարպետների գործունեությունը:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է հարց ու պատասխանի և թեստերի միջոցով: Ուսանողին կտրվեն հարցեր՝ վերաբերող տվյալ ժամանակի երաժշտության և երաժշտական գործիքների պատմությանը, այդ ժամանակաշրջանում երաժշտական գործիքներ պատրաստող առավել հայտնի վարպետների գործունեությանը:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը հիմնականում ճիշտ է պատասխանում հարցերին:

Մեթոդաբանություն և ռեսուրսներ

Արդյունքի ուսումնասիրումը կատարվում է դասավանդման, ուսումնառության նյութերի և գործնական պարապմունքների միջոցով, ինտերակտիվ մեթոդներով: Օգտագործվում են համապատասխան ձեռնարկներ, մասնագիտական գրականություն, ձայնագրություններ, տեսագրություններ:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակ

Տեսական պարապմունք 11 ժամ

Գործնական աշխատանք 7 ժամ

Ուսումնառության արդյունք 2. Ներկայացնել արտասահմանյան երաժշտության պատմությունն ու երաժշտական գործիքների զարգացումը կլասիցիզմի ժամանակաշրջանում:

Կատարման չափանիշներ

- 1) ճիշտ է ներկայացնում կլասիցիզմի ժամանակաշրջանի երաժշտական մշակույթը,
- 2) ճիշտ է ներկայացնում տվյալ ժամանակաշրջանին բնորոշ երաժշտական գործիքները,
- 3) ճիշտ է ներկայացնում տվյալ ժամանակաշրջանում երաժշտական գործիքներ պատրաստող առավել հայտնի վարպետների գործունեությունը:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է հարց ու պատասխանի և թեստերի միջոցով: Ուսանողին կտրվեն հարցեր՝ վերաբերող տվյալ ժամանակի երաժշտության և երաժշտական գործիքների պատմությանը, այդ ժամանակաշրջանում երաժշտական գործիքներ պատրաստող առավել հայտնի վարպետների գործունեությանը:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը հիմնականում ճիշտ է պատասխանում հարցերին:

Մեթոդաբանություն և ռեսուրսներ

Արդյունքի ուսումնասիրումը կատարվում է դասավանդման, ուսումնառության նյութերի և գործնական պարապմունքների միջոցով, ինտերակտիվ մեթոդներով: Օգտագործվում են համապատասխան ձեռնարկներ, մասնագիտական գրականություն, ձայնագրություններ, տեսագրություններ:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակ

Տեսական պարապմունք 11 ժամ

Գործնական աշխատանք 7 ժամ

Ուսումնառության արդյունք 3. Ներկայացնել արտասահմանյան երաժշտության պատմությունն ու երաժշտական գործիքների զարգացումը ռոմանտիզմի և իմպրեսիոնիզմի ժամանակաշրջանում:

Կատարման չափանիշներ

- 1) ճիշտ է ներկայացնում ռոմանտիզմի և իմպրեսիոնիզմի ժամանակաշրջանի երաժշտական մշակույթը,
- 2) ճիշտ է ներկայացնում տվյալ ժամանակաշրջանին բնորոշ երաժշտական գործիքներ,
- 3) ճիշտ է ներկայացնում տվյալ ժամանակաշրջանում երաժշտական գործիքներ պատրաստող առավել հայտնի վարպետների գործունեությունը:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է հարց ու պատասխանի և թեստերի միջոցով: Ուսանողին կտրվեն հարցեր՝ վերաբերող տվյալ ժամանակի երաժշտության և երաժշտական գործիքների պատմությանը, այդ ժամանակաշրջանում երաժշտական գործիքներ պատրաստող առավել հայտնի վարպետների գործունեությանը:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը հիմնականում ճիշտ է պատասխանում հարցերին:

Մեթոդաբանություն և ռեսուրսներ

Արդյունքի ուսումնասիրումը կատարվում է դասավանդման, ուսումնառության նյութերի և գործնական պարապմունքների միջոցով, ինտերակտիվ մեթոդներով: Օգտագործվում են համապատասխան ձեռնարկներ, մասնագիտական գրականություն, ձայնագրություններ, տեսագրություններ:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակ

Տեսական պարապմունք 11 ժամ

Գործնական աշխատանք 7 ժամ

Ուսումնառության արդյունք 4. Ներկայացնել արտասահմանյան երաժշտության պատմության 20-րդ դարի ուղղությունները և երաժշտական գործիքների զարգացումը տվյալ ժամանակաշրջանում:

Կատարման չափանիշներ

- 1) ճիշտ է ներկայացնում 20-րդ դարասկզբի արտասահմանյան երաժշտական մշակույթը,
- 2) ճիշտ է ներկայացնում տվյալ ժամանակաշրջանին բնորոշ երաժշտական գործիքները,
- 3) ճիշտ է ներկայացնում տվյալ ժամանակաշրջանում երաժշտական գործիքներ պատրաստող առավել հայտնի վարպետների գործունեությունը:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է հարց ու պատասխանի և թեստերի միջոցով: Ուսանողին կտրվեն հարցեր՝ վերաբերող տվյալ ժամանակի երաժշտության և երաժշտական գործիքների պատմությանը, այդ ժամանակաշրջանում երաժշտական գործիքներ պատրաստող առավել հայտնի վարպետների գործունեությանը:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը հիմնականում ճիշտ է պատասխանում հարցերին:

Մեթոդաբանություն և ռեսուրսներ

Արդյունքի ուսումնասիրումը կատարվում է դասավանդման, ուսումնառության նյութերի և գործնական պարապմունքների միջոցով, ինտերակտիվ մեթոդներով: Օգտագործվում են համապատասխան ձեռնարկներ, մասնագիտական գրականություն, ձայնագրություններ, տեսագրություններ:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակ

Տեսական պարապմունք 11 ժամ

Գործնական աշխատանք 7 ժամ

Ուսումնառության արդյունք 5. Ներկայացնել ժամանակակից արտասահմանյան երաժշտության պատմությունն ու երաժշտական գործիքների զարգացումը

Կատարման չափանիշներ

- 1) ճիշտ է ներկայացնում ժամանակակից արտասահմանյան երաժշտական մշակույթի ընդհանուր բնութագիրը,
- 2) ճիշտ է ներկայացնում տվյալ ժամանակաշրջանի երաժշտական գործիքների արդիականացումը և նորամուծությունները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է հարց ու պատասխանի և թեստերի միջոցով: Ուսանողին կտրվեն հարցեր վերաբերող ժամանակակից արտասահմանյան երաժշտական մշակույթին, երաժշտական գործիքների արդիականացմանը և նորամուծություններին:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը հիմնականում ճիշտ է պատասխանում հարցերին:

Մեթոդաբանություն և ռեսուրսներ

Արդյունքի ուսումնասիրումը կատարվում է դասավանդման, ուսումնառության նյութերի և գործնական պարապմունքների միջոցով, ինտերակտիվ մեթոդներով: Օգտագործվում են համապատասխան ձեռնարկներ, մասնագիտական գրականություն, ձայնագրություններ, տեսագրություններ:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակ

Տեսական պարապմունք 10 ժամ

Գործնական աշխատանք 8 ժամ

ՄՈՂՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ՝ «ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ՍՏԵՂԾԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ»

Մոդուլի դասիչը՝ ԵԳՊՆ – 5 – 13 - 003

Մոդուլի նպատակը՝ Ուսանողի մոտ ձևավորել իմացություն ժողովրդական երաժշտական ստեղծագործության և ազգային նվագարանների ծագման, զարգացման և կառուցվածքի վերաբերյալ:

Մոդուլի տևողությունը՝ 72 ժամ

Տեսական պարապմունք 54 ժամ

Գործնական աշխատանք 18 ժամ

Մուտքային պահանջները՝ Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ անհրաժեշտ չեն:

Ուսումնառության արդյունքները`

Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է`

1) Ներկայացնի հայկական ժողովրդական արվեստի զարգացման ուղին, ժողովրդական հնչյունաշարի և ձայնակարգերի կառուցվածքը, երգի ժողովրդական երգեր

2) Ներկայացնի հայկական ժողովրդապոռֆեսիոնալ երաժշտական արվեստը

3) Ներկայացնի ազգային կատարողական արվեստը:

Ուսումնառության արդյունք 1. Ներկայացնել հայկական ժողովրդական արվեստի զարգացման ուղին, ժողովրդական հնչյունաշարի և ձայնակարգերի կառուցվածքը, երգել ժողովրդական երգեր

Կատարման չափանիշներ

1) ճիշտ է ներկայացնում ժողովրդական երգարվեստի պատմությունը,

2) ճիշտ է ներկայացնում հայ ժողովրդական ձայնակարգերը,

3) ճիշտ է երգում ժողովրդական երգերը:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է հարց ու պատասխանի և գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին կտրվեն հարցեր` վերաբերող ժողովրդական երգարվեստի պատմությանը, հայ ժողովրդական ձայնակարգերին և կառաջադրվի երգել ժողովրդական երգեր:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը հիմնականում ճիշտ է պատասխանում հարցերին և ամբողջությամբ ճիշտ է կատարում գործնական հանձնարարությունները:

Մեթոդաբանություն և ռեսուրսներ

Արդյունքի ուսումնասիրումը կատարվում է դասավանդման, ուսումնառության նյութերի և գործնական պարապմունքների միջոցով, ինտերակտիվ մեթոդներով: Օգտագործվում են համապատասխան ձեռնարկներ, մասնագիտական գրականություն, ձայնագրություններ, տեսագրություններ:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակ

Տեսական պարապմունք 27 ժամ

Գործնական աշխատանք 9 ժամ

Ուսումնառության արդյունք 2. Ներկայացնել հայկական ժողովրդապրոֆեսիոնալ երաժշտական արվեստը:

Կատարման չափանիշներ

- 1) ճիշտ է ներկայացնում աշուղական երգարվեստը,
- 2) ճիշտ է ներկայացնում աշուղական երգարվեստի առավել վառ ներկայացուցիչների գործունեությունը,
- 3) ճիշտ է ներկայացնում քաղաքային ֆոլկլորը,
- 4) ճիշտ է ներկայացնում քաղաքային ֆոլկլորի առավել վառ ներկայացուցիչների գործունեությունը

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է հարց ու պատասխանի և թեստերի միջոցով: Ուսանողին կտրվեն հարցեր հարցեր՝ վերաբերող աշուղական երգարվեստին և նրա առավել վառ ներկայացուցիչների գործունեությանը, քաղաքային ֆոլկլորին և նրա առավել վառ ներկայացուցիչների գործունեությանը:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը հիմնականում ճիշտ է պատասխանում հարցերին:

Մեթոդաբանություն և ռեսուրսներ

Արդյունքի ուսումնասիրումը կատարվում է դասավանդման, ուսումնառության նյութերի և գործնական պարապմունքների միջոցով, ինտերակտիվ մեթոդներով: Օգտագործվում են համապատասխան ձեռնարկներ, մասնագիտական գրականություն, ձայնագրություններ, տեսագրություններ:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակ

Տեսական պարապմունք 18 ժամ

Գործնական աշխատանք 6 ժամ

Ուսումնառության արդյունք 3. Ներկայացնել ազգային կատարողական արվեստը:

Կատարման չափանիշներ

- 1) ճիշտ է մեկնաբանում հայ ազգային լարային կատարողական արվեստը,
- 2) ճիշտ է մեկնաբանում հայ ազգային փողային կատարողական արվեստը,
- 3) ճիշտ է մեկնաբանում հայ ազգային հարվածային կատարողական արվեստը:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է հարց ու պատասխանի և թեստերի միջոցով: Ուսանողին կտրվեն հարցեր՝ վերաբերող հայ ազգային լարային կատարողական արվեստին, հայ ազգային փողային կատարողական արվեստին, հայ ազգային հարվածային կատարողական արվեստին:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը հիմնականում ճիշտ է պատասխանում հարցերին:

Մեթոդաբանություն և ռեսուրսներ

Արդյունքի ուսումնասիրումը կատարվում է դասավանդման, ուսումնառության նյութերի և գործնական պարապմունքների միջոցով, ինտերակտիվ մեթոդներով: Օգտագործվում են համապատասխան ձեռնարկներ, մասնագիտական գրականություն, ձայնագրություններ, տեսագրություններ:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակ

Տեսական պարապմունք 9 ժամ

Գործնական աշխատանք 3 ժամ

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ՝ «ՀԱՅ ԵՐԱԺՇՏՈՒԹՅԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ»

Մոդուլի դասիչը՝ ԵԳՊՆ – 5 – 13 - 004

Մոդուլի նպատակը՝ Ուսանողի մոտ ձևավորել իմացություն հայ կոմպոզիտորական արվեստի վերաբերյալ:

Մոդուլի տևողությունը՝ 36 ժամ

Տեսական պարապմունք 24 ժամ

Գործնական աշխատանք 12 ժամ

Մուտքային պահանջները՝ Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար անհրաժեշտ է ծանոթանալ ԵԳՊՆ – 5 – 13 - 002 «Արտասահմանյան երաժշտական գործիքների զարգացման պատմությունը և կառուցվածքը» և ԵԳՊՆ – 5 – 13 - 003 «Հայ ժողովրդական ստեղծագործություն» մոդուլներին:

Ուսումնառության արդյունքները՝

Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝

- 1) Ներկայացնի հայ կոմպոզիտորական դպրոցի հիմնադրման և կայացման շրջանը
- 2) Ներկայացնի 20-րդ դարի և ժամանակակից հայ կոմպոզիտորների արվեստը:

Ուսումնառության արդյունք 1. Ներկայացնել հայ կոմպոզիտորական դպրոցի հիմնադրման և կայացման շրջանը:

Կատարման չափանիշներ

- 1) ճիշտ է ներկայացնում հայ կոմպոզիտորական արվեստը 19-րդ դարի երկրորդ կեսից մինչ 20-րդ դարի 30-ականները,
- 2) ճիշտ է ներկայացնում տվյալ ժամանակաշրջանի ներկայացուցիչների արվեստը,
- 3) ճիշտ է ներկայացնում տվյալ ժամանակաշրջանում ազգային նվագարանների համար գրված ստեղծագործությունները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է հարց ու պատասխանի և թեստերի միջոցով: Ուսանողին կտրվեն հարցեր՝ վերաբերող նշված ժամանակի հայ երաժշտության պատմությանը, կոմպոզիտորների ստեղծագործական գործունեությանը, ազգային նվագարանների համար գրված ստեղծագործություններին:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը հիմնականում ճիշտ է պատասխանում հարցերին:

Մեթոդաբանություն և ռեսուրսներ

Արդյունքի ուսումնասիրումը կատարվում է դասավանդման, ուսումնառության նյութերի և գործնական պարապմունքների միջոցով, ինտերակտիվ մեթոդներով: Օգտագործվում են համապատասխան ձեռնարկներ, մասնագիտական գրականություն, ձայնագրություններ, տեսագրություններ:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակ

Տեսական պարապմունք 12 ժամ

Գործնական աշխատանք 6 ժամ

Ուսումնառության արդյունք 2. Ներկայացնել 20-րդ դարի և ժամանակակից հայ կոմպոզիտորների արվեստը:

Կատարման չափանիշներ

- 1) ճիշտ է ներկայացնում 20-րդ դարի հայ կոմպոզիտորների արվեստը,
- 2) ճիշտ է ներկայացնում ժամանակակից կոմպոզիտորների արվեստը,
- 3) ճիշտ է ներկայացնում ազգային նվագարանների համար գրված ստեղծագործությունները,
- 4) Ճիշտ է ներկայացնում ազգային նվագարանների կիրառումը դասական ժանրերում:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է հարց ու պատասխանի և թեստերի միջոցով: Ուսանողին կտրվեն հարցեր՝ վերաբերող նշված ժամանակի հայ երաժշտության պատմությանը, կոմպոզիտորների ստեղծագործական գործունեությանը, ազգային նվագարանների համար գրված ստեղծագործություններին, ազգային նվագարանների՝ դասական ժանրերում կիրառմանը:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը հիմնականում ճիշտ է պատասխանում հարցերին:

Մեթոդաբանություն և ռեսուրսներ

Արդյունքի ուսումնասիրումը կատարվում է դասավանդման, ուսումնառության նյութերի և գործնական պարապմունքների միջոցով, ինտերակտիվ մեթոդներով: Օգտագործվում են համապատասխան ձեռնարկներ, մասնագիտական գրականություն, ձայնագրություններ, տեսագրություններ:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակ

Տեսական պարապմունք 12 ժամ

Գործնական աշխատանք 6 ժամ

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ՝ «ԱԶԳԱՅԻՆ ՆՎԱԳԱՐԱՆՆԵՐ»

Մոդուլի դասիչը՝ ԵԳՊՆ – 5 – 13 – 005

Մոդուլի նպատակը՝ Մոդուլի նպատակն է՝ ուսանողի մոտ ձևավորել իմացություն ազգային լարային, փողային, հարվածային նվագարանների կատարողական հնարավորությունների և առանձնահատկությունների վերաբերյալ:

Մոդուլի տևողությունը՝ 72 ժամ

Տեսական պարապմունք 12 ժամ

Գործնական աշխատանք 60 ժամ

Մուտքային պահանջները՝ Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ անհրաժեշտ չեն:

Ուսումնառության արդյունքները՝

Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝

- 1) Ներկայացնի ազգային լարային աղեղնավոր *և լարային կամիթային* նվագարանների կատարողական հնարավորությունները և առանձնահատկությունները
- 2) Ներկայացնի ազգային փողային նվագարանների կատարողական հնարավորությունները և առանձնահատկությունները
- 3) Ներկայացնի ազգային հարվածային նվագարանների կատարողական հնարավորությունները և առանձնահատկությունները:

Ուսումնառության արդյունք 1. Ներկայացնել ազգային լարային աղեղնավոր *և լարային կամիթային* նվագարանների կատարողական հնարավորությունները և առանձնահատկությունները:

Կատարման չափանիշներ

- 1) ճիշտ է ներկայացնում լարային աղեղնավոր *և լարային կամիթային* նվագարանների գործիքային խմբերը,
- 2) ճիշտ է տարբերակում գործիքների տեմբրային առանձնահատկությունները,

3) Կարողանում է կատարել պարզ մեղեդիներ:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է հարց ու պատասխանի և թեստերի միջոցով: Ուսանողին կտրվեն հարցեր՝ վերաբերող լարային աղեղնավոր *և լարային կամիթային* նվագարանների գործիքային խմբերին, գործիքների տեմբրային առանձնահատկություններին: Տրվում է խնդիր՝ կատարել պարզ մեղեդիներ:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը հիմնականում ճիշտ է պատասխանում հարցերին:

Մեթոդաբանություն և ռեսուրսներ

Արդյունքի ուսումնասիրումը կատարվում է դասավանդման, ուսումնառության նյութերի և գործնական պարապմունքների միջոցով, ինտերակտիվ մեթոդներով: Օգտագործվում են համապատասխան ձեռնարկներ, մասնագիտական գրականություն, ձայնագրություններ, տեսագրություններ:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակ

Տեսական պարապմունք 6 ժամ

Գործնական աշխատանք 30 ժամ

Ուսումնառության արդյունք 2. Ներկայացնել ազգային փողային նվագարանների կատարողական հնարավորությունները և առանձնահատկությունները:

Կատարման չափանիշներ

- 1) Ճիշտ է ներկայացնում փողային նվագարանների գործիքային խումբը,
- 2) ճիշտ է տարբերակում գործիքների տեմբրային առանձնահատկությունները,
- 3) կարողանում է կատարել պարզ մեղեդիներ:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է հարց ու պատասխանի, թեստերի և գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին կտրվեն հարցեր՝ վերաբերող փողային նվագարանների գործիքային խմբին, գործիքների տեմբրային առանձնահատկություններին: Կառաջադրվի կատարել պարզ մեղեդիներ:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը հիմնականում ճիշտ է պատասխանում հարցերին և ամբողջությամբ ճիշտ է կատարում գործնական հանձնարարությունները:

Մեթոդաբանություն և ռեսուրսներ

Արդյունքի ուսումնասիրումը կատարվում է դասավանդման, ուսումնառության նյութերի և գործնական պարապմունքների միջոցով, ինտերակտիվ մեթոդներով: Օգտագործվում են համապատասխան ձեռնարկներ, մասնագիտական գրականություն, ձայնագրություններ, տեսագրություններ:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակ

Տեսական պարապմունք 4 ժամ

Գործնական աշխատանք 20 ժամ

Ուսումնառության արդյունք 3. Ներկայացնել ազգային հարվածային նվագարանների կատարողական հնարավորությունները և առանձնահատկությունները:

Կատարման չափանիշներ

- 1) ճիշտ է ներկայացնում հարվածային նվագարանների գործիքային խումբը,
- 2) ճիշտ է տարբերակում գործիքների տեմբրային առանձնահատկությունները,
- 3) կարողանում է կատարել պարզ ռիթմական պատկերներ:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է հարց ու պատասխանի, թեստերի և գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին կտրվեն հարցեր՝ վերաբերող հարվածային նվագարանների գործիքային խմբին, գործիքների տեմբրային առանձնահատկություններին: Կառաջադրվի կատարել պարզ ռիթմական պատկերներ:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը հիմնականում ճիշտ է պատասխանում հարցերին և ամբողջությամբ ճիշտ է կատարում գործնական հանձնարարությունները:

Մեթոդաբանություն և ռեսուրսներ

Արդյունքի ուսումնասիրումը կատարվում է դասավանդման, ուսումնառության նյութերի և գործնական պարապմունքների միջոցով, ինտերակտիվ մեթոդներով: Օգտագործվում են համապատասխան ձեռնարկներ, մասնագիտական գրականություն, ձայնագրություններ, տեսագրություններ:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակ

Տեսական պարապմունք 2 ժամ

Գործնական աշխատանք 10 ժամ

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ՝ «ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԻՔԱՅԻՆ ԿԱՏԱՐՈՂԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ»

Մոդուլի դասիչը՝ ԵԳՊՆ – 5 – 13 - 006

Մոդուլի նպատակը՝ Ուսանողի մոտ ձևավորել գործիքային կատարողական հմտություններ:

Մոդուլի տևողությունը՝ 108 ժամ

Անհատական պարամունք 108 ժամ

Մուտքային պահանջները՝ Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ անհրաժեշտ չեն:

Ուսումնառության արդյունքները՝

Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝

- 1) Տիրապետի ընտրված երաժշտական գործիքի կատարողական առանձնահատկություններին,
- 2) Կատարի երաժշտական ստեղծագործություններ:

Ուսումնառության արդյունք 1. Տիրապետել ընտրված երաժշտական գործիքի (դուդուկ, շվի, բլույ, զուռնա, պարկապզուկ, թառ, սազ, քյամանչա, քյամանի, ուդ, բամբիռ, քանոն, սանթուր, դափ, դիոլ և այլն) կատարողական հիմնական սկզբունքներին:

Կատարման չափանիշներ

- 1) ճիշտ է ներկայացնում ընտրված երաժշտական գործիքի կառուցվածքը, հնչյունաշարը,
- 2) տիրապետում է, ըստ ընտրված երաժշտական գործիքի, կատարողական կեցվածքի հիմնատարրերին,
- 3) տիրապետում է հնչարտաբերման մեխանիզմներին,
- 4) կարողանում է կատարել գամմաներ, վարժություններ*,
- 5) կարողանում է կատարել երաժշտական ստեղծագործություններ*,
- 6) ճիշտ է մեկնաբանում (բացատրում նշանակությունը) և կատարում երաժշտական տեքստում առկա պարզագույն տեմպային, դինամիկ և հնչերանգային նշումները:

*Բարդության աստիճանը որոշվում է համապատասխան ուսանողի մուտքային գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է հարց ու պատասխանի, թեստերի և գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին կտրվեն հարցեր՝ վերաբերող երաժշտական գործիքի կառուցվածքին, հնչյունաշարին, երաժշտական տեքստում առկա պարզագույն տեմպային, դինամիկ և հնչերանգային նշումներին: Կառաջադրվի կատարել գամմաներ, վարժություններ, երաժշտական ստեղծագործություններ:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը հիմնականում ճիշտ է պատասխանում հարցերին և ամբողջությամբ ճիշտ է կատարում գործնական հանձնարարությունները:

Մեթոդաբանություն և ռեսուրսներ

Արդյունքի ուսումնասիրումը կատարվում է դասավանդման, ուսումնառության նյութերի և գործնական պարապմունքների միջոցով, ինտերակտիվ մեթոդներով: Օգտագործվում են համապատասխան ձեռնարկներ, մասնագիտական գրականություն, ձայնագրություններ, տեսագրություններ:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակ

Անհատական պարապմունք 36 ժամ

Ուսումնառության արդյունք 2. Տիրապետել ընտրված երաժշտական գործիքի կատարողական առանձնահատկություններին, կատարել երաժշտական ստեղծագործություններ:

Կատարման չափանիշներ

- 1) կարողանում է կատարել գամմաներ, վարժություններ
- 2) կարողանում է կատարել երաժշտական ստեղծագործություններ
- 3) ճիշտ է մեկնաբանում (բացատրում նշանակությունը) և կատարում երաժշտական տեքստում առկա տեմպային, դինամիկ և հնչերանգային նշումները
- 4) տիրապետում է բեմական կեցվածքի և պահվածքի հիմնատարրերին,
- 5) երաժշտական կատարման ընթացքում դրսևորում է արտիստիզմ:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է հարց ու պատասխանի և գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին կառաջադրվի կատարել գամմաներ, վարժություններ, երաժշտական ստեղծագործություններ: Կտրվեն են հարցեր՝ վերաբերող երաժշտական տեքստում առկա տեմպային, դինամիկ և հնչերանգային նշումներին:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը հիմնականում ճիշտ է պատասխանում հարցերին և ամբողջությամբ ճիշտ է կատարում գործնական հանձնարարությունները:

Մեթոդաբանություն և ռեսուրսներ

Արդյունքի ուսումնասիրումը կատարվում է դասավանդման, ուսումնառության նյութերի և գործնական պարապմունքների միջոցով, ինտերակտիվ մեթոդներով: Օգտագործվում են համապատասխան ձեռնարկներ, մասնագիտական գրականություն, ձայնագրություններ, տեսագրություններ:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակ

Անհատական պարապմունք 72 ժամ

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ՝ «ԳԾԱԳՐԱԿԱՆ ՏԱՐԻԵՐԻ ՊԱՏԿԵՐՈՒՄ»

Մոդուլի դասիչը՝ ԵԳՊՆ – 5 – 13 – 007

Մոդուլի նպատակը՝ Ձևավորել ուսանողների մոտ տիպային աշխատանքային գծագրեր կարդալու ունակություններ, ինչպես նաև տիպային հանգույցների, հանգույցամասերի էսքիզներ և աշխատանքային գծագրեր կատարելու հմտություններ: Մոդուլը նախատեսված է այն անձանց համար, ովքեր պատրաստվում են կատարել ատաղձագործական, հյուսնական աշխատանքներ:

Մոդուլի տևողությունը՝ 36 ժամ

Տեսական պարապմունք 6 ժամ

Գործնական աշխատանք 30 ժամ

Մուտքային պահանջները՝ Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ անհրաժեշտ չեն:

Ուսումնառության արդյունքները՝

Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝

1) Կատարի երկրաչափական կառուցումներ, տիպային դետալների պրոյեկտումներ հարթության վրա, տարածական արտոնմետրիկ պատկերում, կտրվածքներ, էսքիզներ և աշխատանքային գծագրեր, բնօրինակից համապատասխան էսքիզ, աշխատանքային գծագիր, չափերի տեղադրում

2) Կարդա աշխատանքային գծագրերը, մեկնաբանի մասշտաբները, տեխնիկական պայմանները և պայմանական նշանները

3) Ներկայացնի հավաքական գծագրերում տիպային միացությունները, կարդա փայտե կառուցվածքների աշխատանքային գծագրերը, մեկնաբանի հավաքական գծագրերում պայմանական նշանակումները, մասնագրերը և տիպային հավաքական գծագրերի տեխնիկական պահանջները:

Ուսումնառության արդյունք 1. Կատարել երկրաչափական կառուցումներ, տիպային դետալների պրոյեկտումներ հարթության վրա, տարածական արտոնմետրիկ պատկերում, կտրվածքներ, էսքիզներ և աշխատանքային գծագրեր, բնօրինակից համապատասխան էսքիզ, աշխատանքային գծագիր, չափերի տեղադրում:

Կատարման չափանիշներ

1) ճիշտ է կատարում երկրաչափական կառուցումները հարթության վրա՝ կորերի լծորդում, փոխուղղահայաց ուղիղների կառուցում, եռանկյունների կառուցում կորդինատներով:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին կառաջադրվի կատարել երկրաչափական կառուցումներ, հարթության վրա տիպային դետալների պրոյեկտումներ, կտրվածքներ, էսքիզներ և աշխատանքային գծագրեր, բնօրինակից համապատասխան էսքիզ, աշխատանքային գծագիր, չափերի տեղադրում:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ամբողջությամբ ճիշտ է կատարում գործնական հանձնարարությունները:

Մեթոդաբանություն և ռեսուրսներ

Արդյունքի ուսումնասիրումը կատարվում է դասավանդման, ուսումնառության նյութերի և գործնական պարապմունքների միջոցով, ինտերակտիվ մեթոդներով: Օգտագործվում են համապատասխան ձեռնարկներ, մասնագիտական գրականություն:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակ

Տեսական պարապմունք 2 ժամ

Գործնական աշխատանք 10 ժամ

Ուսումնառության արդյունք 2. Կարդա աշխատանքային գծագրերը, մեկնաբանի մասշտաբները, տեխնիկական պայմանները և պայմանական նշանները:

Կատարման չափանիշներ

- 1) ճիշտ է մեկնաբանում մասշտաբը, պայմանական նշանները,
- 2) ճիշտ է մեկնաբանում աշխատանքային գծագրերի վրա պատկերված չափերի թույլտվածքները և մաքրության դասերի նշանակումները,
- 3) ճիշտ է մեկնաբանում աշխատանքային գծագրերի և էսքիզների վրա պատկերված մակերևույթների ձևի թույլատրելի շեղումները,
- 4) ճիշտ է մեկնաբանում աշխատանքային գծագրերի և էսքիզի վրա ներկայացված տեխնիկական պայմանները,
- 5) ճիշտ է մեկնաբանում աշխատանքային գծագրերի կամ էսքիզի վրա պատկերված բուժակները, տարբեր նշանակության առվակները,

երեսակները, փորակները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է հարց ու պատասխանի և գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին կտրվեն հարցեր և առաջադրանք աշխատանքային գծագրերի կարդալու, մասշտաբների, տեխնիկական պայմանների և պայմանական նշանների մեկնաբանման վերաբերյալ:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը հիմնականում ճիշտ է պատասխանում հարցերին և ամբողջությամբ ճիշտ է կատարում գործնական հանձնարարությունները:

Մեթոդաբանություն և ռեսուրսներ

Արդյունքի ուսումնասիրումը կատարվում է դասավանդման, ուսումնառության նյութերի և գործնական պարապմունքների միջոցով, ինտերակտիվ մեթոդներով: Օգտագործվում են համապատասխան ձեռնարկներ, մասնագիտական գրականություն:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակ

Տեսական պարապմունք 2 ժամ

Գործնական աշխատանք 10 ժամ

Ուսումնառության արդյունք 3. Ներկայացնել հավաքական գծագրերում տիպային միացությունները, կարդալ փայտե կառուցվածքների աշխատանքային գծագրերը, մեկնաբանել հավաքական գծագրերում պայմանական նշանակումները, մասնագրերը և տիպային հավաքական գծագրերի տեխնիկական պահանջները:

Կատարման չափանիշներ

- 1) ճիշտ է ներկայացնում հավաքական գծագրերում տիպային միացությունները,
- 2) ճիշտ է բացատրում հավաքական գծագրերում պայմանական նշանակումները և մասնագրերը,
- 3) ճիշտ է մեկնաբանում հավաքական գծագրի և մասնագրի փոխադարձ կապը, և կարողանում գծագրերի փաթեթից օգտվելով հավաքական գծագրից ընտրել համապատասխան հանգուցամասի աշխատանքային գծագիրը,
- 4) ճիշտ է մեկնաբանում տիպային հավաքական գծագրերի տեխնիկական պահանջները,
- 5) ճիշտ է պատկերում փայտե կառուցվածքների և հանգույցների էսքիզները և աշխատանքային գծագրերը:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է հարց ու պատասխանի և գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին կտրվեն հարցեր և առաջադրանքներ հավաքական գծագրերում տիպային միացությունների, փայտե կառուցվածքների աշխատանքային գծագրերի, հավաքական գծագրերում պայմանական նշանակումների, մասնագրերի և տիպային հավաքական գծագրերի տեխնիկական պահանջների վերաբերյալ:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը հիմնականում ճիշտ է պատասխանում հարցերին և ամբողջությամբ ճիշտ է կատարում գործնական հանձնարարությունները:

Մեթոդաբանություն և ռեսուրսներ

Արդյունքի ուսումնասիրումը կատարվում է դասավանդման, ուսումնառության նյութերի և գործնական պարապմունքների միջոցով, ինտերակտիվ մեթոդներով: Օգտագործվում են համապատասխան ձեռնարկներ, մասնագիտական գրականություն:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակ

Տեսական պարապմունք 2 ժամ

Գործնական աշխատանք 10 ժամ

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ՝ «ԾԱՌԵՐԻ ԵՎ ՓԱՅՏԱՆՅՈՒԹԻ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ»

Մոդուլի դասիչը՝ ԵԳՊՆ – 5 – 13 – 008

Մոդուլի նպատակը՝ Ուսանողի մոտ ձևավորել արտաքին տեսքով, փայտանյութի հիմնական հատկություններով ու կտրվածքներով ծառատեսակները որոշելու, արատները տարբերակելու ունակություններ: Մոդուլը նախատեսված է այն անձանց համար, ովքեր պատրաստվում են կատարել ատաղձագործական, հյուսնական աշխատանքներ:

Մոդուլի տևողությունը՝ 36 ժամ

Տեսական պարապմունք 18 ժամ

Գործնական աշխատանք 18 ժամ

Մուտքային պահանջները՝ Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ անհրաժեշտ չեն:

Ուսումնառության արդյունքները՝

Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝

- 1) Ներկայացնի ծառի կառուցվածքը, ծառերի դասակարգումը և կիրառման բնագավառները, ըստ արտաքին տեսքի որոշել ծառատեսակները
- 2) Ներկայացնի փայտանյութի տեսակները, դասակարգումը, կտրվածքները, ըստ հիմնական կտրվածքների պարզաբանել փայտանյութի կառուցվածքը, ըստ կառուցվածքի որոշել ծառատեսակը
- 3) Ներկայացնի հիմնական ֆիզիկական, քիմիական, մեխանիկական, տեխնոլոգիական հատկությունները, կիրառման բնագավառը, որոշի ֆիզիկական հատկությունների միջոցով փայտանյութի տեսակը
- 4) Ներկայացնի փայտանյութի սնկային, կենսաբանական արատների, քիմիական գունավորման գոյացման տեսակները, դրանց ազդեցությունը փայտանյութի որակի վրա, որոշի քիմիական գունավորման գոյացման միջոցով ծառատեսակները
- 5) Բացատրի փայտանյութի ածխացման, գոգավորության, մեխանիկական, մշակման և տարատեսակ արատների տեսակները, ազդեցությունը փայտանյութի որակի վրա, կատարի ածխացման, գոգավորության արատների չափումներ
- 6) Մեկնաբանի փայտանյութի՝ մթնոլորտային չորացումից, հոտումից և միջատների քայքայումից ապահովումը, փայտանյութերը բոցավառումից պաշտպանելու միջոցները:

Ուսումնառության արդյունք 1. Ներկայացնել ծառի կառուցվածքը, ծառերի դասակարգումը և կիրառման բնագավառները, ըստ արտաքին տեսքի որոշել ծառատեսակները:

Կատարման չափանիշներ

- 1) ճիշտ է մեկնաբանում ծառի կառուցվածքը,
- 2) ճիշտ է որոշում ծառի տեսակներն ըստ արտաքին տեսքի,
- 3) ճիշտ է մեկնաբանում ծառերի դասակարգումը՝ փշատերև և սաղարթավոր,
- 4) ճիշտ է մեկնաբանում ծառատեսակների օգտագործման բնագավառները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է հարց ու պատասխանի և թեստերի միջոցով: Ուսանողին կտրվեն հարցեր ծառի կառուցվածքի, ծառերի դասակարգման և կիրառման բնագավառների վերաբերյալ:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը հիմնականում ճիշտ է պատասխանում հարցերին:

Մեթոդաբանություն և ռեսուրսներ

Արդյունքի ուսումնասիրումը կատարվում է դասավանդման, ուսումնառության նյութերի և գործնական պարապմունքների միջոցով, ինտերակտիվ մեթոդներով: Օգտագործվում են համապատասխան փայտանյութեր, ձեռնարկներ, մասնագիտական գրականություն:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակ

Տեսական պարապմունք 3 ժամ

Գործնական աշխատանք 4 ժամ

Ուսումնառության արդյունք 2. Ներկայացնել փայտանյութի տեսակները, դասակարգումը, կտրվածքները, ըստ հիմնական կտրվածքների պարզաբանել փայտանյութի կառուցվածքը, ըստ կառուցվածքի որոշել ծառատեսակը:

Կատարման չափանիշներ

- 1) ճիշտ է մեկնաբանում ծառի բնի հիմնական կտրվածքները,
- 2) ըստ հիմնական կտրվածքների ճիշտ է պարզաբանում փայտանյութի կառուցվածքը՝ բնափայտի շերտ (սպիտկեն), միջուկ, տարիքային շերտ, ծուծային ճառագայթներ, ծուծային կրկնողություն, հաղորդակցող անոթներ, խեժային ուղիներ,
- 3) ըստ հիմնական կտրվածքների ճիշտ է որոշում ծառատեսակները,
- 4) ճիշտ է մեկնաբանում և դասակարգում փայտանյութի տեսակները՝ հասուն, միջուկավոր, անմիջուկ:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է հարց ու պատասխանի, թեստերի և գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին կտրվեն հարցեր փայտանյութի տեսակների, դասակարգման, կտրվածքի, կտրվածքների պարզաբանման, փայտանյութի կառուցվածքի և ծառատեսակի վերաբերյալ:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը հիմնականում ճիշտ է պատասխանում հարցերին:

Մեթոդաբանություն և ռեսուրսներ

Արդյունքի ուսումնասիրումը կատարվում է դասավանդման, ուսումնառության նյութերի և գործնական պարապմունքների միջոցով, ինտերակտիվ մեթոդներով: Օգտագործվում են համապատասխան ձեռնարկներ, մասնագիտական գրականություն:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակ

Տեսական պարապմունք 3 ժամ

Գործնական աշխատանք 3 ժամ

Ուսումնառության արդյունք 3. Ներկայացնել հիմնական ֆիզիկական, քիմիական, մեխանիկական, տեխնոլոգիական հատկությունները, կիրառման բնագավառը, որոշել ֆիզիկական հատկությունների միջոցով փայտանյութի տեսակը:

Կատարման չափանիշներ

- 1) ճիշտ է մեկնաբանում փայտանյութերի ֆիզիկական և քիմիական հատկությունները՝ արտաքին տեսք, փայլ, կազմվածք, հոտ, խոնավություն, խտություն, ջերմահաղորդականություն, ձայնահաղորդականություն,
- 2) ճիշտ է բացատրում հատկությունների փոփոխման ն ազդող միջոցների կիրառման եղանակները,
- 3) ճիշտ է որոշում ֆիզիկական հատկությունների միջոցով փայտանյութի տեսակը,
- 4) ճիշտ է մեկնաբանում փայտանյութի քիմիական հատկությունները և ներկայացնում, ըստ այդ հատկությունների, փայտանյութի օգտագործման բնագավառները,
- 5) ճիշտ է մեկնաբանում փայտանյութի մեխանիկական և տեխնոլոգիական հատկությունները՝ ամրություն, ձևափոխելիություն, հարվածային մածուցիկություն, մետաղական միացումների նկատմամբ պահվելիություն, ճեղքելիություն, ճկունություն, մաշվածադիմացկունություն,
- 6) ճիշտ է մեկնաբանում ոստերի, ճաքերի, բնի ձևի, կառուցվածքային արատներ իսահմանումը, տեսակները, ազդեցությունը փայտանյութի վրա,
- 7) ճիշտ է կատարում ոստերի, ճաքերի, բնի ձևի, կառուցվածքային արատների չափումներ:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է հարց ու պատասխանի, թեստերի և գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին կտրվեն հարցեր և առաջադրանք հիմնական ֆիզիկական, քիմիական, մեխանիկական, տեխնոլոգիական հատկությունների, կիրառման բնագավառի, ֆիզիկական հատկությունների միջոցով փայտանյութի տեսակի որոշման վերաբերյալ:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը հիմնականում ճիշտ է պատասխանում հարցերին և ամբողջությամբ ճիշտ է կատարում գործնական հանձնարարությունները:

Մեթոդաբանություն և ռեսուրսներ

Արդյունքի ուսումնասիրումը կատարվում է դասավանդման, ուսումնառության նյութերի և գործնական պարապմունքների միջոցով, ինտերակտիվ մեթոդներով: Օգտագործվում են համապատասխան ձեռնարկներ, մասնագիտական գրականություն:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակ

Տեսական պարապմունք 3 ժամ

Գործնական աշխատանք 3 ժամ

Ուսումնառության արդյունք 4. Ներկայացնել փայտանյութի սնկային, կենսաբանական արատների, քիմիական գունավորման գոյացման տեսակները, դրանց ազդեցությունը փայտանյութի որակի վրա, որոշել քիմիական գունավորման գոյացման միջոցով ծառատեսակները:

Կատարման չափանիշներ

- 1) ճիշտ է մեկնաբանում սնկային, կենսաբանական արատների և քիմիական գունավորման սահմանումը,
- 2) ճիշտ է մեկնաբանում սնկային, կենսաբանական արատների և քիմիական գունավորման տեսակները,
- 3) ճիշտ է մեկնաբանում սնկային, կենսաբանական արատների և քիմիական գունավորման արատների ազդեցությունը:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է հարց ու պատասխանի և թեստերի միջոցով: Ուսանողին կտրվեն հարցեր՝ փայտանյութի սնկային, կենսաբանական արատների, քիմիական գունավորման գոյացման տեսակների, դրանց ազդեցության փայտանյութի որակի վրա, քիմիական գունավորման գոյացման միջոցով ծառատեսակների որոշման վերաբերյալ:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը հիմնականում ճիշտ է պատասխանում հարցերին և ամբողջությամբ ճիշտ է կատարում գործնական հանձնարարությունները:

Մեթոդաբանություն և ռեսուրսներ

Արդյունքի ուսումնասիրումը կատարվում է դասավանդման, ուսումնառության նյութերի և գործնական պարապմունքների միջոցով, ինտերակտիվ մեթոդներով: Օգտագործվում են համապատասխան ձեռնարկներ, մասնագիտական գրականություն:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակ

Տեսական պարապմունք 3 ժամ

Գործնական աշխատանք 3 ժամ

Ուսումնառության արդյունք 5. Բացատրել փայտանյութի ածխացման, գոգավորության, մեխանիկական, մշակման և տարատեսակ արատների տեսակները, ազդեցությունը փայտանյութի որակի վրա, կատարել ածխացման, գոգավորության արատների չափումներ:

Կատարման չափանիշներ

- 1) ճիշտ է մեկնաբանում փայտանյութի ածխացման, գոգավորության, մեխանիկական, մշակման և տարատեսակ արատների սահմանումը,
- 2) ճիշտ է մեկնաբանում փայտանյութի ածխացման, գոգավորության, մեխանիկական, մշակման և տարատեսակ արատների տեսակները,
- 3) ճիշտ է մեկնաբանում փայտանյութի ածխացման, գոգավորության, մեխանիկական, մշակման և տարատեսակ արատների ազդեցությունը փայտանյութի որակի վրա,
- 4) ճիշտ է կատարում ածխացման, գոգավորության արատների չափումներ:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է հարց ու պատասխանի, թեստերի և գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին կտրվեն հարցեր՝ փայտանյութի ածխացման, գոգավորության, մեխանիկական, մշակման և տարատեսակ արատների տեսակների, ազդեցության փայտանյութի որակի վերաբերյալ և կառաջադրվի կատարել ածխացման, գոգավորության արատների չափումներ:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը հիմնականում ճիշտ է պատասխանում հարցերին և ամբողջությամբ ճիշտ է կատարում գործնական հանձնարարությունները:

Մեթոդաբանություն և ռեսուրսներ

Արդյունքի ուսումնասիրումը կատարվում է դասավանդման, ուսումնառության նյութերի և գործնական պարապմունքների միջոցով, ինտերակտիվ մեթոդներով: Օգտագործվում են համապատասխան ձեռնարկներ, մասնագիտական գրականություն:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակ

Տեսական պարապմունք 3 ժամ

Գործնական աշխատանք 3 ժամ

Ուսումնառության արդյունք 6. Մեկնաբանել փայտանյութի մթնոլորտային չորացումից, հոտումից և միջատների քայքայումից ապահովումը, փայտանյութերը բոցավառումից պաշտպանելու միջոցները:

Կատարման չափանիշներ

- 1) ճիշտ է մեկնաբանում փայտանյութի՝ մթնոլորտային չորացումից, հոտումից և միջատների քայքայումից ապահովման միջոցները,
- 2) ճիշտ է մեկնաբանում փայտանյութերը բոցավառումից պաշտպանելու միջոցները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է հարց ու պատասխանի և թեստերի միջոցով: Ուսանողին կտրվեն հարցեր՝ փայտանյութի մթնոլորտային չորացումից, հոտումից և միջատների քայքայումից ապահովման, փայտանյութերը բոցավառումից պաշտպանելու միջոցների վերաբերյալ:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը հիմնականում ճիշտ է պատասխանում հարցերին:

Մեթոդաբանություն և ռեսուրսներ

Արդյունքի ուսումնասիրումը կատարվում է դասավանդման, ուսումնառության նյութերի և գործնական պարապմունքների միջոցով, ինտերակտիվ մեթոդներով: Օգտագործվում են համապատասխան ձեռնարկներ, մասնագիտական գրականություն:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակ

Տեսական պարապմունք 3 ժամ

Գործնական աշխատանք 3 ժամ

Միջին մասնագիտական կրթության «Երաժշտական գործիքների պատրաստում և նորոգում» մասնագիտության «Ազգային նվագարանների պատրաստող և նորոգող» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի հատուկ մասնագիտական մոդուլներ:

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ՝ «ՁԵՌՔԻ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐՈՎ ԱՇԽԱՏԱՆՔ»

Մոդուլի դասիչը՝ ԵԳՊՆ – 5 – 13 – 009

Մոդուլի նպատակը՝ Ուսանողի մոտ ձևավորել ձեռքի գործիքներով աշխատանքներ կատարելու հմտություններ: Մոդուլը նախատեսված է այն անձանց համար, որոնք պատրաստվում են կատարել ատաղձագործական, հյուսնական աշխատանքներ:

Մոդուլի տևողությունը՝ 108 ժամ

Տեսական պարապմունք 18 ժամ

Գործնական աշխատանք 90 ժամ

Մուտքային պահանջները՝ Այս մոդուլը ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ԵԳՊՆ – 5 – 13 – 008 «Ծառերի և փայտանյութի հիմնական հատկություններ» մոդուլը:

Ուսումնառության արդյունքները՝

Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝

1) Ներկայացնի ձեռքի գործիքներով աշխատանքներ կատարելու աշխատատեղը, մեկնաբանի ըստ նշանակության կատարվող աշխատանքների բնութագիրը, կատարի տիպային աշխատանքներ ձեռքի ընդհանուր նշանակության գործիքներով, օգտվի սևեռող հարմարանքներից

2) Ներկայացնի ձեռքի հատման և սղոցման գործիքներով կատարվող աշխատանքները, կատարի տիպային աշխատանքներ, օգտագործի սևեռող հարմարանքներ

3) Ներկայացնի ձեռքի կտրող գործիքներով կատարվող աշխատանքները, կատարի տիպային աշխատանքներ, օգտագործի սևեռող հարմարանքներ

4) Ներկայացնի ձեռքի գայլիկոնման սարքերով և գործիքներով կատարվող աշխատանքները, կատարի տիպային աշխատանքներ, օգտագործի սևեռող հարմարանքներ:

Ուսումնառության արդյունք 1. Ներկայացնել ձեռքի գործիքներով աշխատանքներ կատարելու աշխատատեղը, մեկնաբանել ըստ նշանակության կատարվող աշխատանքների բնութագիրը, կատարել տիպային աշխատանքներ ձեռքի ընդհանուր նշանակության գործիքներով, օգտվել սևեռող հարմարանքներից:

Կատարման չափանիշներ

1) ճիշտ է պարզաբանում աշխատատեղի բնութագրումը, նախատեսված սարքավորումները՝ դազգահ, գործիքների համար նախատեսված դարակներ և դարակաշարեր, օդափոխիչ, էլեկտրական վահանակ, և դրանց կառուցվածքը,

2) ճիշտ է մեկնաբանում ձեռքի գործիքներով ըստ նշանակության կատարվող աշխատանքների բնութագիրը,

3) ճիշտ է մեկնաբանում սևեռող հարմարանքների՝ անուրներ, սեպադիրներ, սեղմակներ պտուտակամամուլներ, սեղմակապեր, մամլիչներ, մամլակներ, աշխատանքիսկզբունքը,

4) ճիշտ է մեկնաբանում մուրճի տեսակները, կարողանում կատարել դրանցով տիպային աշխատանքներ՝ օգտվելով նաև սևեռող հարմարանքներից,

5) ճիշտ է կատարում արքցանով, տափաշուրթով, համարքցանով, լրափորիչով, սեպակերպ և խաչակերպ պտուտակիչներով տիպային աշխատանքներ՝ օգտվելով նաև սևեռող հարմարանքներից,

6) պահպանում է անվտանգության կանոնները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է հարց ու պատասխանի, թեստերի և գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին կտրվեն հարցեր՝ ձեռքի գործիքներով աշխատանքներ կատարելու աշխատատեղի, կատարվող աշխատանքների բնութագրի վերաբերյալ և կառաջադրվի կատարել տիպային աշխատանքներ ձեռքի ընդհանուր նշանակության գործիքներով, օգտվելով սևեռող հարմարանքներից:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը հիմնականում ճիշտ է պատասխանում հարցերին և ամբողջությամբ ճիշտ է կատարում գործնական հանձնարարությունները:

Մեթոդաբանություն և ռեսուրսներ

Արդյունքի ուսումնասիրումը կատարվում է դասավանդման, ուսումնառության նյութերի և գործնական պարապմունքների միջոցով, ինտերակտիվ մեթոդներով: Օգտագործվում են համապատասխան ձեռնարկներ, մասնագիտական գրականություն, փայտանյութեր, գործիքներ:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակ

Տեսական պարապմունք 4 ժամ

Գործնական աշխատանք 22 ժամ

Ուսումնառության արդյունք 2. Ներկայացնել ձեռքի հատման և սղոցման գործիքներով

կատարվող աշխատանքները, կատարել տիպային աշխատանքներ, օգտագործել սևեռող հարմարանքներ:

Կատարման չափանիշներ

1) ճիշտ է մեկնաբանում ձեռքի հատման գործիքներով՝ ուղիղ, սուրանկյուն և բութանկյուն կացիներ, կատարվող աշխատանքների բնութագիրը, կատարում դրանցով տիպային աշխատանքներ,

2) ճիշտ է մեկնաբանում սղոցման գործիքներով կատարվող աշխատանքների բնութագիրը, ներկայացնում սղոցման գործիքների տեսակները և կառուցվածքները,

3) ճիշտ է կատարում սղոցով, տարբեր տեսակի ձեռնասղոցներով, նրբասղոցով, աղեղասղոցով, տիպային աշխատանքներ, օգտագործելով նաև սևեռող հարմարանքներ,

4) ճիշտ է կատարում ձեռքի էլեկտրական սղոցով տիպային աշխատանքներ,

5) պահպանում է անվտանգության կանոնները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին կառաջադրվի աշխատել ձեռքի հատման և սղոցման գործիքներով և կատարել տիպային աշխատանքներ, օգտագործել սևեռող հարմարանքներ:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ամբողջությամբ ճիշտ է կատարում գործնական հանձնարարությունները:

Մեթոդաբանություն և ռեսուրսներ

Արդյունքի ուսումնասիրումը կատարվում է դասավանդման, ուսումնառության նյութերի և գործնական պարապմունքների միջոցով, ինտերակտիվ մեթոդներով: Օգտագործվում են համապատասխան ձեռնարկներ, մասնագիտական գրականություն, փայտանյութեր, գործիքներ:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակ

Տեսական պարապմունք 5 ժամ

Գործնական աշխատանք 23 ժամ

Ուսումնառության արդյունք 3. Ներկայացնել ձեռքի կտրող գործիքներով կատարվող աշխատանքները, կատարել տիպային աշխատանքներ, օգտագործել սևեռող հարմարանքներ:

Կատարման չափանիշներ

- 1) ճիշտ է մեկնաբանում կտրող գործիքներով՝ տարբեր տեսակի ձեռքի ռանդաներ, դուրեր, դանակներ, խարտոցներ, ձեռքի էլեկտրական ռանդա, կատարվող աշխատանքների բնութագիրը,
- 2) ճիշտ է կատարում տարբեր տեսակի ռանդաներով տիպային աշխատանքներ, օգտագործելով նաև սևեռող հարմարանքներ,
- 3) ճիշտ է կատարում տարբեր տեսակի դուրերով տիպային աշխատանքներ՝ օգտագործելով նաև սևեռող հարմարանքներ,
- 4) ճիշտ է կատարում տարբեր տեսակի դանակներով տիպային աշխատանքներ՝ օգտագործելով նաև սևեռող հարմարանքներ,
- 5) ճիշտ է կատարում տարբեր տեսակի խարտոցներով տիպային աշխատանքներ՝ օգտագործելով նաև սևեռող հարմարանքներ,
- 6) ճիշտ է կատարում տարբեր տեսակի ձեռքի էլեկտրական ռանդայով տիպային աշխատանքներ,
- 7) պահպանում է անվտանգության կանոնները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին կառաջադրվի աշխատել ձեռքի կտրող գործիքներով, կատարել տիպային աշխատանքներ, օգտագործելով սևեռող հարմարանքներ:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ամբողջությամբ ճիշտ է կատարում գործնական հանձնարարությունները:

Մեթոդաբանություն և ռեսուրսներ

Արդյունքի ուսումնասիրումը կատարվում է դասավանդման, ուսումնառության նյութերի և գործնական պարապմունքների միջոցով, ինտերակտիվ մեթոդներով: Օգտագործվում են համապատասխան ձեռնարկներ, մասնագիտական գրականություն, փայտանյութեր, գործիքներ:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակ

Տեսական պարապմունք 6 ժամ

Գործնական աշխատանք 30 ժամ

Ուսումնառության արդյունք 4. Ներկայացնել ձեռքի գայլիկոնման սարքերով և

գործիքներով կատարվող աշխատանքները, կատարել տիպային աշխատանքներ, օգտագործել սևեռող հարմարանքներ:

Կատարման չափանիշներ

- 1) ճիշտ է մեկնաբանում ձեռքի գայլիկոնման սարքերով և գործիքներով կատարվող աշխատանքների բնութագիրը, գայլիկոնման սարքերի և գործիքների տեսակները,
- 2) ճիշտ է կատարում ձեռքի շաղափիչով տարբեր գայլիկոններով տիպային աշխատանքներ՝ օգտագործելով նաև սևեռող հարմարանքներ,
- 3) ճիշտ է կատարում տարբեր տեսակի գշիրներով տիպային աշխատանքներ՝ օգտագործելով նաև սևեռող հարմարանքներ,
- 4) պահպանում է անվտանգության կանոնները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին կառաջադրվի ներկայացնել ձեռքի գայլիկոնման սարքերով և գործիքներով կատարվող աշխատանքները, կատարել տիպային աշխատանքներ, օգտագործելով սևեռող հարմարանքներ:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ամբողջությամբ ճիշտ է կատարում գործնական հանձնարարությունները:

Մեթոդաբանություն և ռեսուրսներ

Արդյունքի ուսումնասիրումը կատարվում է դասավանդման, ուսումնառության նյութերի և գործնական պարապմունքների միջոցով, ինտերակտիվ մեթոդներով: Օգտագործվում են համապատասխան ձեռնարկներ, մասնագիտական գրականություն, փայտանյութեր, գործիքներ:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակ

Տեսական պարապմունք 3 ժամ

Գործնական աշխատանք 15 ժամ

ՄՈՂՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ՝ «ՀՅՈՒՄՆԱՅԻՆ ՄԻԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄ ԵՎ ՄԻԱՅՈՒՄ»

Մոդուլի դասիչը՝ ԵԳՊՆ – 5 – 13 – 010

Մոդուլի նպատակը՝ Ուսանողի մոտ ձևավորել և զարգացնել անկյունային միացումներ պատրաստելու, տարբեր եղանակներով ամրացնելու հմտություններ: Մոդուլը նախատեսված է այնանձանց համար, որոնք պատրաստվում են կատարել ատաղձագործական, հյուսնական աշխատանքներ:

Մոդուլի տևողությունը՝ 90 ժամ

Տեսական պարապմունք 18 ժամ

Գործնական աշխատանք 72 ժամ

Մուտքային պահանջները՝ Այս մոդուլն ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ԵԳՊՆ – 5 – 13 – 009 «Ձեռքի գործիքներով աշխատանք» մոդուլը:

Ուսումնառության արդյունքները՝

Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝

- 1) Մեկնաբանի ամրակումների տեսակները, կառուցվածքը, կատարի միացումներ
- 2) Մեկնաբանի սոսինձների բաղադրությունը, տեսակները, կատարի միացումներ
- 3) Մեկնաբանի անկյունային միացումների տեսակները, բնութագիրը, պատկերի անկյունային միացումների էսքիզներ, աշխատանքային գծագրեր, պատրաստի ըստ պայմանի հանգուցամասեր, կատարի միացումներ
- 4) Մեկնաբանի ճակատային միացումների տեսակները, բնութագիրը, պատկերի ճակատային միացումների էսքիզներ, աշխատանքային գծագրեր, պատրաստի ըստ պայմանի հանգուցամասեր, կատարի միացումներ
- 5) Մեկնաբանի կողային միացումների տեսակները, բնութագիրը, պատկերի կողային միացումների էսքիզներ, աշխատանքային գծագրեր, պատրաստի ըստ պայմանի հանգուցամասեր, կատարի միացումներ
- 6) Մեկնաբանի T-ձև և խաչաձև միացումների տեսակները, բնութագիրը, պատկերի T-ձև և խաչաձև միացումների էսքիզներ, աշխատանքային գծագրեր, պատրաստի ըստ պայմանի հանգուցամասեր, կատարի միացումներ:

Ուսումնառության արդյունք 1. Մեկնաբանել ամրակումների տեսակները, կառուցվածքը, կատարել միացումներ:

Կատարման չափանիշներ

1) ճիշտ է մեկնաբանում ամրակների տեսակները՝ փայտամեխ, ներդրովի բուֆակ, սեպ, երիթ, մեխ, գամ, հեղույս, անուր, անկյունակ, կարգաբերիչ, ճարմանդ, հաստամեխ,

2) ճիշտ է մեկնաբանում ամրակումների կառուցվածքը

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է հարց ու պատասխանի և գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին կտրվեն հարցեր՝ ամրակումների տեսակների, կառուցվածքի վերաբերյալ և առաջադրանք՝ կատարել միացումներ:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը հիմնականում ճիշտ է պատասխանում հարցերին և ամբողջությամբ ճիշտ է կատարում գործնական հանձնարարությունները:

Մեթոդաբանություն և ռեսուրսներ

Արդյունքի ուսումնասիրումը կատարվում է դասավանդման, ուսումնառության նյութերի և գործնական պարապմունքների միջոցով, ինտերակտիվ մեթոդներով: Օգտագործվում են համապատասխան ձեռնարկներ, մասնագիտական գրականություն, փայտանյութեր, գործիքներ:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակ

Տեսական պարապմունք 3 ժամ

Գործնական աշխատանք 6 ժամ

Ուսումնառության արդյունք 2. Մեկնաբանել սոսինձների բաղադրությունը, տեսակները, կատարել միացումներ:

Կատարման չափանիշներ

1) ճիշտ է մեկնաբանում սոսինձների տեսակները՝ ոսկրային, սպիտակուցային, սինթետիկային, էպօքսիդային, բազմավիներլացետատային,

2) ճիշտ է մեկնաբանում սոսինձների բաղադրությունը:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է հարց ու պատասխանի, թեստերի և գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին կտրվեն հարցեր՝ սոսինձների բաղադրության, տեսակների վերաբերյալ և կառաջադրվի կատարել միացումներ:

Արդյունքը համարվում է ձեռքբերված կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

Մեթոդաբանություն և ռեսուրսներ

Արդյունքի ուսումնասիրումը կատարվում է դասավանդման, ուսումնառության նյութերի և գործնական պարապմունքների միջոցով, ինտերակտիվ մեթոդներով: Օգտագործվում են համապատասխան ձեռնարկներ, մասնագիտական գրականություն, նյութեր, գործիքներ:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակ

Տեսական պարապմունք 3 ժամ

Գործնական աշխատանք 6 ժամ

Ուսումնառության արդյունք 3. Մեկնաբանել անկյունային միացումների տեսակները, բնութագրել, պատկերել անկյունային միացումների էսքիզներ, աշխատանքային գծագրեր, պատրաստել ըստ պայմանի հանգուցամասեր, կատարել միացումներ:

Կատարման չափանիշներ

1) ճիշտ է մեկնաբանում անկյունային միացումների տեսակները՝ միակի բաց միջանցիկ բութակային, միակի թաքնակերպված միջանցիկ գաղտնաբութակային, միակի թաքնակերպ փակ բութակային, եռակի միջանցիկ բաց բութակային, ուղղակի փայտի կեսով մակադրակով, միջանցիկ «ծիծեռնակիպոչով» բնութագրել,

2) ճիշտ է պատկերում անկյունային միացումների էսքիզները, աշխատանքային գծագրերը,

3) ճիշտ է կատարում չափանշում, գծանշում,

4) ճիշտ է պատրաստում հանգուցամասերը,

5) ճիշտ է միացնում հանգուցամասերը, կատարում ըստ պայմանի ամրացման աշխատանքներ,

6) պահպանում է անվտանգության կանոնները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է հարց ու պատասխանի, թեստերի և գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին կտրվեն հարցեր՝ անկյունային միացումների տեսակների, բնութագրերի, վերաբերյալ և կառաջադրվեն՝ պատկերել անկյունային միացումների էսքիզներ, աշխատանքային գծագրեր, պատրաստել ըստ պայմանի հանգուցամասեր և կատարել միացումներ:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը հիմնականում ճիշտ է պատասխանում հարցերին և ամբողջությամբ ճիշտ է կատարում գործնական հանձնարարությունները:

Մեթոդաբանություն և ռեսուրսներ

Արդյունքի ուսումնասիրումը կատարվում է դասավանդման, ուսումնառության նյութերի և գործնական պարապմունքների միջոցով, ինտերակտիվ մեթոդներով: Օգտագործվում են համապատասխան ձեռնարկներ, մասնագիտական գրականություն, նյութեր, գործիքներ:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակ

Տեսական պարապմունք 3 ժամ

Գործնական աշխատանք 15 ժամ

Ուսումնառության արդյունք 4. Մեկնաբանել ճակատային միացումների տեսակները, բնութագիրը, պատկերել ճակատային միացումների էքսիզներ, աշխատանքային գծագրեր, պատրաստել ըստ պայմանի հանգուցամասեր, կատարել միացումներ:

Կատարման չափանիշներ

1) ճիշտ է մեկնաբանում ճակատային միացումների տեսակները՝ սեղմումադիմադրողական, ձգումադիմադրողական, ծոմանադիմադրողականություն բնութագիրը,

2) ճիշտ է պատկերում ճակատային միացումների էքսիզները և աշխատանքային գծագրերը,

3) ճիշտ է կատարում չափանշում, գծանշում,

4) ճիշտ է պատրաստում հանգուցամասերը,

5) ճիշտ է միացնում հանգուցամասերը, կատարում ըստ պայմանի ամրացման աշխատանքներ,

6) պահպանում է անվտանգության կանոնները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է հարց ու պատասխանի, թեստերի և գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին կտրվեն հարցեր՝ ճակատային միացումների տեսակների, բնութագրերի վերաբերյալ և կառաջադրվեն՝ պատկերել ճակատային միացումների էքսիզներ, աշխատանքային գծագրեր, պատրաստել ըստ պայմանի հանգուցամասեր և կատարել միացումներ:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը հիմնականում ճիշտ է պատասխանում հարցերին և ամբողջությամբ ճիշտ է կատարում գործնական հանձնարարությունները:

Մեթոդաբանություն և ռեսուրսներ

Արդյունքի ուսումնասիրումը կատարվում է դասավանդման, ուսումնառության նյութերի և գործնական պարապմունքների միջոցով, ինտերակտիվ մեթոդներով: Օգտագործվում են համապատասխան ձեռնարկներ, մասնագիտական գրականություն, նյութեր, գործիքներ:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակ

Տեսական պարապմունք 3 ժամ

Գործնական աշխատանք 15 ժամ

Ուսումնառության արդյունք 5. Մեկնաբանել կողային միացումների տեսակները, բնութագիրը, պատկերել կողային միացումների էքսիզներ, աշխատանքային գծագրեր, պատրաստել ըստ պայմանի հանգուցամասեր, կատարել միացումներ:

Կատարման չափանիշներ

1) ճիշտ է մեկնաբանում կողային միացումների տեսակները՝ հարթափորակներով, ներդրովի ձողերով, քառորդանով, ակոսով և

սանրիկով, եզրածածկով, վրածածկով, բնութագիրը,

- 2) ճիշտ է պատկերում կողային միացումների էսքիզները և աշխատանքային գծագրերը,
- 3) ճիշտ է կատարում չափանշում, գծանշում,
- 4) ճիշտ է պատրաստում հանգուցամասերը,
- 5) ճիշտ է միացնում հանգուցամասերը, կատարում ըստ պայմանի ամրացման աշխատանքներ,
- 6) պահպանում է անվտանգության կանոնները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է հարց ու պատասխանի, թեստերի և գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին կտրվեն հարցեր՝ կողային միացումների տեսակների, բնութագրերի, վերաբերյալ և կառաջադրվեն՝ պատկերել կողային միացումների էսքիզներ, աշխատանքային գծագրեր, պատրաստել ըստ պայմանի հանգուցամասեր և կատարել միացումներ:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը հիմնականում ճիշտ է պատասխանում հարցերին և ամբողջությամբ ճիշտ է կատարում գործնական հանձնարարությունները:

Մեթոդաբանություն և ռեսուրսներ

Արդյունքի ուսումնասիրումը կատարվում է դասավանդման, ուսումնառության նյութերի և գործնական պարապմունքների միջոցով, ինտերակտիվ մեթոդներով: Օգտագործվում են համապատասխան ձեռնարկներ, մասնագիտական գրականություն, նյութեր, գործիքներ:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակ

Տեսական պարապմունք 3 ժամ

Գործնական աշխատանք 15 ժամ

Ուսումնառության արդյունք 6. Մեկնաբանել T-ձև և խաչաձև միացումներ միացումների տեսակները, բնութագիրը, պատկերել T-ձև և խաչաձև միացումների էսքիզներ, աշխատանքային գծագրեր, պատրաստել ըստ պայմանի հանգուցամասեր, կատարել միացումներ:

Կատարման չափանիշներ

- 1) ճիշտ է մեկնաբանում T-ձև և խաչաձև միացումների տեսակները՝ T-ձև նեղգաղտնաբութակային «ծիծեռնակի պոչով», ուղիղ աստիճանային մակադրակով, և խաչաձև կետ փայտի մակադրակով, միաբուն նստեցումով, բնութագիրը,
- 2) ճիշտ է պատկերում T-ձև և խաչաձև միացումների էսքիզները և աշխատանքային գծագրերը,
- 3) ճիշտ է կատարում չափանշում, գծանշում,
- 4) ճիշտ է պատրաստում հանգուցամասերը,

5) ճիշտ է միացնում հանգուցամասերը, կատարում ըստ պայմանի ամրացման աշխատանքներ, պահպանում է անվտանգության կանոնները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է հարց ու պատասխանի, թեստերի և գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին կտրվեն հարցեր՝ T-ձև և խաչաձև միացումներ միացումների տեսակների, բնութագրերի վերաբերյալ և կառաջադրվեն՝ պատկերել T-ձև և և խաչաձև միացումների էսքիզներ, աշխատանքային գծագրեր, պատրաստել ըստ պայմանի հանգուցամասեր և կատարել միացումներ:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը հիմնականում ճիշտ է պատասխանում հարցերին և ամբողջությամբ ճիշտ է կատարում գործնական հանձնարարությունները:

Մեթոդաբանություն և ռեսուրսներ

Արդյունքի ուսումնասիրումը կատարվում է դասավանդման, ուսումնառության նյութերի և գործնական պարապմունքների միջոցով, ինտերակտիվ մեթոդներով: Օգտագործվում են համապատասխան ձեռնարկներ, մասնագիտական գրականություն, նյութեր, գործիքներ:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակ

Տեսական պարապմունք 3 ժամ

Գործնական աշխատանք 15 ժամ

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ՝ «ՓԱՅՏԱՄՇԱԿՄԱՆ ՀԱՍՏՈՑՆԵՐՈՎ ԱՇԽԱՏԱՆՔ»

Մոդուլի դասիչը՝ ԵԳՊՆ – 5 – 13 – 011

Մոդուլի նպատակը՝ Մոդուլի նպատակն է սովորողների մոտ ձևավորել և զարգացնել փայտամշակման հաստոցներով տիպային դետալներ պատրաստելու հմտություններ, պահպանելով անվտանգության կանոնները: Մոդուլը նախատեսված է այն անձանց համար, որոնք պատրաստվում են կատարել լատադձագործական, հյուսնական աշխատանքներ:

Մոդուլի տևողությունը՝ 90 ժամ

Տեսական պարապմունք 18 ժամ

Գործնական աշխատանք 72 ժամ

Մուտքային պահանջները՝ Այս մոդուլը ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ԵԳՊՆ – 5 – 13 - 008 «Ծառերի և փայտանյութի հիմնական հատկություններ» մոդուլը:

Ուսումնառության արդյունքները՝

Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝

- 1) Ներկայացնի փայտամշակման մեջ օգտագործվող հիմնական նախապատրաստվածքների բնութագրերը, տեսակները, կատարել նախապատրաստվածքների չափումներ
- 2) Ներկայացնի փայտամշակման հաստոցներում օգտագործվող փայտակտրող, չափիչ և գծանշող գործիքների բնութագրերը, աշխատանքների սկզբունքները
- 3) Ներկայացնի լայնական սղոցման կլորասղոցային հաստոցի հիմնական մասերի աշխատանքի սկզբունքը, պարզաբանի աշխատատեղին պահանջվող պայմանները, պատրաստի տիպային դետալներ
- 4) Ներկայացնի երկայնական սղոցման կլորասղոցային հաստոցի հիմնական մասերի աշխատանքի սկզբունքը, պարզաբանի աշխատատեղին պահանջվող պայմանները, պատրաստի տիպային դետալներ
- 5) Ներկայացնի ֆուգանիչ հաստոցի հիմնական մասերի աշխատանքի սկզբունքը, պարզաբանի աշխատատեղին պահանջվող պայմանները, պատրաստի տիպային դետալներ
- 6) Ներկայացնի ռեյսմուսային հաստոցի հիմնական մասերի աշխատանքի սկզբունքը, պարզաբանի աշխատատեղին պահանջվող պայմանները, պատրաստի տիպային դետալներ
- 7) Ներկայացնի ֆրեզերային հաստոցի հիմնական մասերի աշխատանքի սկզբունքը, պարզաբանի աշխատատեղին պահանջվող պայմանները, պատրաստի տիպային դետալներ
- 8) Ներկայացնի բուֆակահատ հաստոցի հիմնական մասերի աշխատանքի սկզբունքը, պարզաբանի աշխատատեղին պահանջվող պայմանները, պատրաստի տիպային դետալներ
- 9) Ներկայացնի գայլիկոնիչ-փորակիչ հաստոցի հիմնական մասերի աշխատանքի սկզբունքը, պարզաբանի աշխատատեղին պահանջվող պայմանները, պատրաստի տիպային դետալներ
- 10) Ներկայացնել հղկման հաստոցի հիմնական մասերի աշխատանքի սկզբունքը, պարզաբանելաշխատատեղին պահանջվող պայմանները, պատրաստել տիպային դետալներ:

Ուսումնառության արդյունք 1. Ներկայացնել փայտամշակման մեջ օգտագործվող հիմնական նախապատրաստվածքների բնութագրերը, տեսակները, կատարել նախապատրաստվածքների չափումներ:

Կատարման չափանիշներ

- 1) ճիշտ է մեկնաբանում նախապատրաստվածքների տեսակները՝ երկեզրակային չորսու, եռանեզրակային չորսու, քառանեզրակային չորսու, անկողահատ տախտակ, մաքրակողահատ տախտակ, կողահատ տախտակ բութ բնեզրով, կողահատ տախտակ սուր բնեզրով, չորսու, փուշոյա սապատափայտ, տախտակյա սապատափայտ, անկողահատ փայտակոճ, կողահատ փայտա կոճ,

- 2) ճիշտ է մեկնաբանում տեսակները՝ կողային, ծուծային, կենտրոնական,
- 3) ճիշտ է կատարում նախապատրաստվածքների չափումները՝ հաշվառման միավորի ընտրություն, խիտ խորանարդ մետր, պահեստային խորոնարդ մետր:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է հարց ու պատասխանի և գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին կտրվեն հարցեր՝ փայտամշակման մեջ օգտագործվող հիմնական նախապատրաստվածքների բնութագրերի և տեսակների վերաբերյալ և կառաջադրվի կատարել նախապատրաստվածքների չափումներ:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը հիմնականում ճիշտ է պատասխանում հարցերին և ամբողջությամբ ճիշտ է կատարում գործնական հանձնարարությունները:

Մեթոդաբանություն և ռեսուրսներ

Արդյունքի ուսումնասիրումը կատարվում է դասավանդման, ուսումնառության նյութերի և գործնական պարապմունքների միջոցով, ինտերակտիվ մեթոդներով: Օգտագործվում են համապատասխան ձեռնարկներ, մասնագիտական գրականություն, նյութեր, գործիքներ:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակ

Տեսական պարապմունք 1 ժամ

Գործնական աշխատանք 8 ժամ

Ուսումնառության արդյունք 2. Ներկայացնել փայտամշակման հաստոցներում օգտագործվող փայտակտրող, չափիչ և գծանշող գործիքների բնութագրերը, աշխատանքների սկզբունքները:

Կատարման չափանիշներ

- 1) ճիշտ է պարզաբանում սկավառակային սղոցների տեսակները, մեկնաբանում կատարվող աշխատանքների սկզբունքները,
- 2) ճիշտ է պարզաբանում սկավառակային ֆրեզների տեսակները, մեկնաբանում կատարվող աշխատանքների սկզբունքները,
- 3) ճիշտ է պարզաբանում դանակազլանը, մեկնաբանում կատարվող աշխատանքների սկզբունքները,
- 4) ճիշտ է պարզաբանում գայլիկոնների տեսակները, մեկնաբանում կատարվող աշխատանքների սկզբունքները,
- 5) ճիշտ է պարզաբանում անցքալայնիչների տեսակները, մեկնաբանում կատարվող աշխատանքների սկզբունքները,
- 6) ճիշտ է պարզաբանում հղկանյութային գործիքների տեսակները, մեկնաբանում կատարվող աշխատանքների սկզբունքները,
- 7) ճիշտ է պարզաբանում չափիչ և գծանշող գործիքների տեսակները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է հարց ու պատասխանի և թեստերի միջոցով: Ուսանողին կտրվեն հարցեր՝ փայտամշակման հաստոցներում օգտագործվող փայտակտրող, չափիչ և գծանշող գործիքների բնութագրերի, աշխատանքների սկզբունքների վերաբերյալ:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը հիմնականում ճիշտ է պատասխանում հարցերին:

Մեթոդաբանություն և ռեսուրսներ

Արդյունքի ուսումնասիրումը կատարվում է դասավանդման, ուսումնառության նյութերի և գործնական պարապմունքների միջոցով, ինտերակտիվ մեթոդներով: Օգտագործվում են համապատասխան ձեռնարկներ, մասնագիտական գրականություն, նյութեր, գործիքներ:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակ

Տեսական պարապմունք 2 ժամ

Գործնական աշխատանք 7 ժամ

Ուսումնառության արդյունք 3. Ներկայացնել լայնական սղոցման կլորասղոցային հաստոցի հիմնական մասերի աշխատանքի սկզբունքը, պարզաբանել աշխատատեղին պահանջվող պայմանները, պատրաստել տիպային դետալներ:

Կատարման չափանիշներ

- 1) ճիշտ է պարզաբանում աշխատատեղին ներկայացվող պահանջները, մեկնաբանում լայնական սղոցման կլորասղոցային հաստոցի հիմնական մասերի աշխատանքի սկզբունքը,
- 2) ճիշտ է միացնում և անջատում լայնական սղոցման կլորասղոցային հաստոցը,
- 3) ճիշտ է չափանշում, ընտրում տեղակայման բազան և տեղակայում սղոցանյութը,
- 4) ճիշտ է պատրաստում ըստ պայմանի շինվածքը, պահպանում է անվտանգության կանոնները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է հարց ու պատասխանի, թեստերի և գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին կտրվեն հարցեր՝ լայնական սղոցման կլորասղոցային հաստոցի հիմնական մասերի աշխատանքի սկզբունքի, աշխատատեղին պահանջվող պայմանների վերաբերյալ և կառաջադրվի պատրաստել տիպային դետալներ:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը հիմնականում ճիշտ է պատասխանում հարցերին և ամբողջությամբ ճիշտ է կատարում գործնական հանձնարարությունները:

Մեթոդաբանություն և ռեսուրսներ

Արդյունքի ուսումնասիրումը կատարվում է դասավանդման, ուսումնառության նյութերի և

գործնական պարապմունքների միջոցով, ինտերակտիվ մեթոդներով: Օգտագործվում են համապատասխան ձեռնարկներ, մասնագիտական գրականություն, նյութեր, գործիքներ, հաստոցներ:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակ

Տեսական պարապմունք 1 ժամ

Գործնական աշխատանք 8 ժամ

Ուսումնառության արդյունք 4. Ներկայացնել երկայնական սղոցման կլորասղոցային հաստոցի հիմնական մասերի աշխատանքի սկզբունքը, պարզաբանել աշխատատեղին պահանջվող պայմանները, պատրաստել տիպային դետալներ:

Կատարման չափանիշներ

- 1) ճիշտ է պարզաբանում աշխատատեղին ներկայացվող պահանջները, մեկնաբանում երկայնական սղոցման կլորասղոցային հաստոցի հիմնական մասերի աշխատանքի սկզբունքը,
- 2) ճիշտ է միացնում և անջատում երկայնական սղոցման կլորասղոցային հաստոցը,
- 3) ճիշտ է չափանշում, ընտրում տեղակայման բազան և տեղակայում սղոցանյութը,
- 4) ճիշտ է պատրաստում ըստ պայմանի շինվածքը,
- 5) պահպանում է անվտանգության կանոնները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է հարց ու պատասխանի, թեստերի և գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին կտրվեն հարցեր՝ երկայնական սղոցման կլորասղոցային հաստոցի հիմնական մասերի աշխատանքի սկզբունքի, աշխատատեղին պահանջվող պայմանների վերաբերյալ և կառաջադրվի պատրաստել տիպային դետալներ:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը հիմնականում ճիշտ է պատասխանում հարցերին և ամբողջությամբ ճիշտ է կատարում գործնական հանձնարարությունները:

Մեթոդաբանություն և ռեսուրսներ

Արդյունքի ուսումնասիրումը կատարվում է դասավանդման, ուսումնառության նյութերի և գործնական պարապմունքների միջոցով, ինտերակտիվ մեթոդներով: Օգտագործվում են համապատասխան ձեռնարկներ, մասնագիտական գրականություն, նյութեր, գործիքներ, հաստոցներ:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակ

Տեսական պարապմունք 2 ժամ

Գործնական աշխատանք 7 ժամ

Ուսումնառության արդյունք 5. Ներկայացնել ֆուգանիչ հաստոցի հիմնական մասերի աշխատանքի սկզբունքը, պարզաբանել աշխատատեղին պահանջվող պայմանները, պատրաստել տիպային դետալներ:

Կատարման չափանիշներ

- 1) ճիշտ է պարզաբանում աշխատատեղին ներկայացվող պահանջները, մեկնաբանում հաստոցի հիմնական մասերի աշխատանքի սկզբունքը,
- 2) ճիշտ է միացնում և անջատում ֆուգանիչ հաստոցը,
- 3) ճիշտ է չափանշում, ընտրում տեղակայման բազան և տեղակայում նախապատրաստվածքը,
- 4) ճիշտ է պատրաստում ըստ պայմանի շինվածքը,
- 5) պահպանում է անվտանգության կանոնները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է հարց ու պատասխանի, թեստերի և գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին կտրվեն հարցեր՝ ֆուգանիչ հաստոցի հիմնական մասերի աշխատանքի սկզբունքի, աշխատատեղին պահանջվող պայմանների վերաբերյալ և կառաջադրվի՝ պատրաստել տիպային դետալներ:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը հիմնականում ճիշտ է պատասխանում հարցերին և ամբողջությամբ ճիշտ է կատարում գործնական հանձնարարությունները:

Մեթոդաբանություն և ռեսուրսներ

Արդյունքի ուսումնասիրումը կատարվում է դասավանդման, ուսումնառության նյութերի և գործնական պարապմունքների միջոցով, ինտերակտիվ մեթոդներով: Օգտագործվում են համապատասխան ձեռնարկներ, մասնագիտական գրականություն, նյութեր, գործիքներ, հաստոցներ:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակ

Տեսական պարապմունք 2 ժամ

Գործնական աշխատանք 7 ժամ

Ուսումնառության արդյունք 6. Ներկայացնել ռեյսմուսային հաստոցի հիմնական մասերի աշխատանքի սկզբունքը, պարզաբանել աշխատատեղին պահանջվող պայմանները, պատրաստել տիպային դետալներ:

Կատարման չափանիշներ

- 1) ճիշտ է պարզաբանում աշխատատեղին ներկայացվող պահանջները, մեկնաբանում ռեյսմուսային հաստոցի հիմնական մասերի աշխատանքի

սկզբունքը,

- 2) ճիշտ է միացնում և անջատում ռեյսմուսային հաստոցը,
- 3) ճիշտ է չափանշում, ընտրում տեղակայման բազան և տեղակայում նախապատրաստվածքը,
- 4) ճիշտ է պատրաստում ըստ պայմանի շինվածքը,
- 5) պահպանում է անվտանգության կանոնները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է հարց ու պատասխանի, թեստերի և գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին կտրվեն հարցեր՝ ռեյսմուսային հաստոցի հիմնական մասերի աշխատանքի սկզբունքի, աշխատատեղին պահանջվող պայմանների վերաբերյալ և առաջադրվի պատրաստել տիպային դետալներ:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը հիմնականում ճիշտ է պատասխանում հարցերին և ամբողջությամբ ճիշտ է կատարում գործնական հանձնարարությունները:

Մեթոդաբանություն և ռեսուրսներ

Արդյունքի ուսումնասիրումը կատարվում է դասավանդման, ուսումնառության նյութերի և գործնական պարապմունքների միջոցով, ինտերակտիվ մեթոդներով: Օգտագործվում են համապատասխան ձեռնարկներ, մասնագիտական գրականություն, նյութեր, գործիքներ, հաստոցներ:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակ

Տեսական պարապմունք 2 ժամ

Գործնական աշխատանք 7 ժամ

Ուսումնառության արդյունք 7. Ներկայացնել ֆրեզերային հաստոցի հիմնական մասերի աշխատանքի սկզբունքը, պարզաբանել աշխատատեղին պահանջվող պայմանները, պատրաստել տիպային դետալներ:

Կատարման չափանիշներ

- 1) ճիշտ է պարզաբանում աշխատատեղին ներկայացվող պահանջները, մեկնաբանում ֆրեզերային հաստոցի հիմնական մասերի աշխատանքի սկզբունքը,
- 2) ճիշտ է միացնում և անջատում ֆրեզերային հաստոցը,
- 3) ճիշտ է չափանշում, ընտրում տեղակայման բազան և տեղակայում նախապատրաստվածքը,
- 4) ճիշտ է պատրաստում ըստ պայմանի շինվածքը,

5) պահպանում է անվտանգության կանոնները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է հարց ու պատասխանի, թեստերի և գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին կտրվեն հարցեր՝ ֆրեզերային հաստոցի հիմնական մասերի աշխատանքի սկզբունքի, աշխատատեղին պահանջվող պայմանների վերաբերյալ և կառաջադրվի՝ պատրաստել տիպային դետալներ:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը հիմնականում ճիշտ է պատասխանում հարցերին և ամբողջությամբ ճիշտ է կատարում գործնական հանձնարարությունները:

Մեթոդաբանություն և ռեսուրսներ

Արդյունքի ուսումնասիրումը կատարվում է դասավանդման, ուսումնառության նյութերի և գործնական պարապմունքների միջոցով, ինտերակտիվ մեթոդներով: Օգտագործվում են համապատասխան ձեռնարկներ, մասնագիտական գրականություն, նյութեր, գործիքներ, հաստոցներ:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակ

Տեսական պարապմունք 2 ժամ

Գործնական աշխատանք 7 ժամ

Ուսումնառության արդյունք 8. Ներկայացնել բութակահատ հաստոցի հիմնական մասերի աշխատանքի սկզբունքը, պարզաբանել աշխատատեղին պահանջվող պայմանները, պատրաստել տիպային դետալներ:

Կատարման չափանիշներ

- 1) ճիշտ է պարզաբանում աշխատատեղին ներկայացվող պահանջները, մեկնաբանում բութակահատ հաստոցի հիմնական մասերի աշխատանքի սկզբունքը,
- 2) ճիշտ է միացնում և անջատում բութակահատ հաստոցը,
- 3) ճիշտ է չափանշում, ընտրում տեղակայման բազան և տեղակայում նախապատրաստվածքը,
- 4) ճիշտ է պատրաստում ըստ պայմանի շինվածքը,

պահպանում է անվտանգության կանոնները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է հարց ու պատասխանի, թեստերի և գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին կտրվեն հարցեր՝ բուֆակահատ հաստոցի հիմնական մասերի աշխատանքի սկզբունքի, աշխատատեղին պահանջվող պայմանների վերաբերյալ և կառաջադրվի պատրաստել տիպային դետալներ:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը հիմնականում ճիշտ է պատասխանում հարցերին և ամբողջությամբ ճիշտ է կատարում գործնական հանձնարարությունները:

Մեթոդաբանություն և ռեսուրսներ

Արդյունքի ուսումնասիրումը կատարվում է դասավանդման, ուսումնառության նյութերի և գործնական պարապմունքների միջոցով, ինտերակտիվ մեթոդներով: Օգտագործվում են համապատասխան ձեռնարկներ, մասնագիտական գրականություն, նյութեր, գործիքներ, հաստոցներ:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակ

Տեսական պարապմունք 2 ժամ

Գործնական աշխատանք 7 ժամ

Ուսումնառության արդյունք 9. Ներկայացնել գայլիկոնիչ-փորակիչ հաստոցի հիմնական մասերի աշխատանքի սկզբունքը, պարզաբանել աշխատատեղին պահանջվող պայմանները, պատրաստել տիպային դետալներ:

Կատարման չափանիշներ

- 1) ճիշտ է պարզաբանում աշխատատեղին ներկայացվող պահանջները, մեկնաբանում գայլիկոնիչ-փորակիչ հաստոցի հիմնական մասերի աշխատանքի սկզբունքը,
- 2) ճիշտ է միացնում և անջատում գայլիկոնիչ-փորակիչ հաստոցը,
- 3) ճիշտ է չափանշում, ընտրում տեղակայման բազան և տեղակայում նախապատրաստվածքը,
- 4) ճիշտ է պատրաստում ըստ պայմանի շինվածքը,
պահպանում է անվտանգության կանոնները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է հարց ու պատասխանի, թեստերի և գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին կտրվեն հարցեր՝ գայլիկոնիչ-փորակիչ հաստոցի հիմնական մասերի և աշխատանքի սկզբունքի, աշխատատեղին պահանջվող պայմանների վերաբերյալ և կառաջադրվի պատրաստել տիպային դետալներ:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը հիմնականում ճիշտ է պատասխանում հարցերին և ամբողջությամբ ճիշտ է կատարում գործնական հանձնարարությունները:

Մեթոդաբանություն և ռեսուրսներ

Արդյունքի ուսումնասիրումը կատարվում է դասավանդման, ուսումնառության նյութերի և գործնական պարապմունքների միջոցով, ինտերակտիվ մեթոդներով: Օգտագործվում են համապատասխան ձեռնարկներ, մասնագիտական գրականություն, նյութեր, գործիքներ, հաստոցներ:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակ

Տեսական պարապմունք 2 ժամ

Գործնական աշխատանք 7 ժամ

Ուսումնառության արդյունք 10. Ներկայացնել հղկման հաստոցի հիմնական մասերի աշխատանքի սկզբունքը, պարզաբանել աշխատատեղին պահանջվող պայմանները, պատրաստել տիպային դետալներ:

Կատարման չափանիշներ

- 1) ճիշտ է պարզաբանում աշխատատեղին ներկայացվող պահանջները, մեկնաբանում հղկման հաստոցի հիմնական մասերի աշխատանքի սկզբունքը,
- 2) ճիշտ է միացնում և անջատում հղկման հաստոցը,
- 3) ճիշտ է չափանշում, ընտրում տեղակայման բազան և տեղակայում նախապատրաստվածքը,
- 4) ճիշտ է պատրաստում ըստ պայմանի շի նվածքը,
- 5) պահպանում է անվտանգության կանոնները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է հարց ու պատասխանի, թեստերի և գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին կտրվեն հարցեր՝ հղկման հաստոցի հիմնական մասերի աշխատանքի սկզբունքի, աշխատատեղին պահանջվող պայմանների վերաբերյալ և կառաջադրվի պատրաստել տիպային դետալներ:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը հիմնականում ճիշտ է պատասխանում հարցերին և ամբողջությամբ ճիշտ է կատարում գործնական հանձնարարությունները:

Մեթոդաբանություն և ռեսուրսներ

Արդյունքի ուսումնասիրումը կատարվում է դասավանդման, ուսումնառության նյութերի և

գործնական պարապմունքների միջոցով, ինտերակտիվ մեթոդներով: Օգտագործվում են համապատասխան ձեռնարկներ, մասնագիտական գրականություն, նյութեր, գործիքներ, հաստոցներ:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակ

Տեսական պարապմունք 2 ժամ

Գործնական աշխատանք 7 ժամ

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ՝ «ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐԻ ԴԵՏԱԼՆԵՐԻ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄ ԵՎ ՆՈՐՈԳՈՒՄ»

Մոդուլի դասիչը՝ ԵԳՊՆ – 5 – 13 – 012

Մոդուլի նպատակը՝ Ուսանողի մոտ ձևավորել երաժշտական գործիքների դետալների պատրասման և նորոգման կարողություններ:

Մոդուլի տևողությունը՝ 108 ժամ

Տեսական պարապմունք 18 ժամ

Գործնական աշխատանք 90 ժամ

Մուտքային պահանջները՝ Այս մոդուլն ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ԵԳՊՆ – 5 – 13 – 007 «Գծագրական տարրերի պատկերում», ԵԳՊՆ – 5 – 13 – 008 «Ծառերի և փայտանյութի հիմնական հատկություններ» մոդուլները, նաև ԵԳՊՆ – 5 – 13 – 009 «Ձեռքի գործիքներով աշխատանք», ԵԳՊՆ – 5 – 13 – 010 «Հյուսնային միացությունների պատրաստում և միացում», ԵԳՊՆ – 5 – 13 – 011 «Փայտամշակման հաստոցներով աշխատանք» մոդուլների սկզբնամասերը:

Ուսումնառության արդյունքները՝

Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝

- 1) Ներկայացնի ազգային փողային նվագարանների դետալները
- 2) Ներկայացնի ազգային լարային աղեղնավոր *և լարային կամիթային* նվագարանների դետալները
- 3) Ներկայացնի ազգային հարվածային նվագարանների դետալները
- 4) Իրականացնի ազգային նվագարանների նորոգումը:

Ուսումնառության արդյունք 1. Ներկայացնել ազգային փողային նվագարանների դետալները:

Կատարման չափանիշներ

- 1) ճիշտ է մեկնաբանում ազգային փողային նվագարանների (բլուլ, շվի, դուդուկ, զուռնա, պարկապզուկ) կառուցվածքը,
- 2) ճիշտ է մեկնաբանում ազգային փողային նվագարանների դետալների (եղեգնյա լեզվակ(մունդշտուկ), շարժական օղակ, կարգավորիչ, պիպիչ (ձայնավերարտադրման վերադիր սարքավորում), փակիչ) ձայնարտադրման նշանակությունը,

3) ճիշտ է պատրաստում ազգային փողային նվագարանների դետալները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է հարց ու պատասխանի, թեստերի և գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին կտրվեն հարցեր՝ ազգային փողային նվագարանների կառուցվածքի, դետալների ձայնարտադրման նշանակության վերաբերյալ և կառաջադրվի պատրաստել ազգային փողային նվագարանների դետալները:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը հիմնականում ճիշտ է պատասխանում հարցերին և ամբողջությամբ ճիշտ է կատարում գործնական հանձնարարությունները:

Մեթոդաբանություն և ռեսուրսներ

Արդյունքի ուսումնասիրումը կատարվում է դասավանդման, ուսումնառության նյութերի և գործնական պարապմունքների միջոցով, ինտերակտիվ մեթոդներով: Օգտագործվում են համապատասխան ձեռնարկներ, մասնագիտական գրականություն, համապատասխան նյութեր, գործիքներ:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակ

Տեսական պարապմունք 6 ժամ

Գործնական աշխատանք 30 ժամ

Ուսումնառության արդյունք 2. Ներկայացնել ազգային լարային աղեղնավոր *և լարային կամիթային* նվագարանների դետալները

Կատարման չափանիշներ

1) ճիշտ է մեկնաբանում ազգային լարային աղեղնավոր *և լարային կամիթային* նվագարանների(թառ, քանոն, քամանչա, քամանի, ուդ, սազ) կառուցվածքը,

2) ճիշտ է մեկնաբանում ազգային լարային *և կամիթային* նվագարանների դետալների(փարդաներ, բռնակներ, կնտնտոցներ, լարեր, աղեղ) ձայնարտադրման նշանակությունը,

ճիշտ է պատրաստում ազգային լարային նվագարանների դետալները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է հարց ու պատասխանի, թեստերի և գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին կտրվեն հարցեր՝ ազգային լարային աղեղնավոր *և լարային կամիթային* նվագարանների կառուցվածքի, դետալների ձայնարտադրման նշանակության վերաբերյալ և կառաջադրվի՝ պատրաստել ազգային լարային աղեղնավոր *և լարային կամիթային* նվագարանների դետալները:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը հիմնականում ճիշտ է պատասխանում հարցերին և ամբողջությամբ ճիշտ է կատարում գործնական հանձնարարությունները:

Մեթոդաբանություն և ռեսուրսներ

Արդյունքի ուսումնասիրումը կատարվում է դասավանդման, ուսումնառության նյութերի և գործնական պարապմունքների միջոցով, ինտերակտիվ մեթոդներով: Օգտագործվում են համապատասխան ձեռնարկներ, մասնագիտական գրականություն, համապատասխան նյութեր, գործիքներ:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակ

Տեսական պարապմունք 6 ժամ

Գործնական աշխատանք 30 ժամ

Ուսումնառության արդյունք 3. Ներկայացնել ազգային հարվածային նվագարանների դետալները:

Կատարման չափանիշներ

- 1) ճիշտ է մեկնաբանում ազգային հարվածային նվագարանների (դափ, դիոլ, սանթուր) կառուցվածքը,
- 2) ճիշտ է մեկնաբանում ազգային հարվածային նվագարանների դետալների (փայտե թակիչ (կոպալ), մուրճիկներ, կաշվե թաղանթ, մետաղյա օղակ) ձայնարտադրման նշանակությունը,
- 3) ճիշտ է պատրաստում ազգային հարվածային նվագարանների դետալները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է հարց ու պատասխանի, թեստերի և գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին կտրվեն հարցեր՝ ազգային հարվածային նվագարանների կառուցվածքի դետալների ձայնարտադրման նշանակության վերաբերյալ և կառաջադրվի պատրաստել ազգային հարվածային նվագարանների դետալները:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը հիմնականում ճիշտ է պատասխանում հարցերին և ամբողջությամբ ճիշտ է կատարում գործնական հանձնարարությունները դեպքում:

Մեթոդաբանություն և ռեսուրսներ

Արդյունքի ուսումնասիրումը կատարվում է դասավանդման, ուսումնառության նյութերի և գործնական պարապմունքների միջոցով, ինտերակտիվ մեթոդներով: Օգտագործվում են համապատասխան ձեռնարկներ, մասնագիտական գրականություն, համապատասխան նյութեր, գործիքներ:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակ

Տեսական պարապմունք 3 ժամ

Գործնական աշխատանք 15 ժամ

Ուսումնառության արդյունք 4. Ներկայացնել ազգային նվազարանների նորոգումը

Կատարման չափանիշներ

- 1) ճիշտ է մեկնաբանում առաջացած վնասվածքի բնույթը, աստիճանը,
- 2) ճիշտ է կատարում նորոգման աշխատանքները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է հարց ու պատասխանի, թեստերի և գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին կտրվեն հարցեր՝ ազգային նվազարանների առաջացած վնասվածքի բնույթի և աստիճանի վերաբերյալ և կառաջադրվի կատարել նորոգման աշխատանքներ:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը հիմնականում ճիշտ է պատասխանում հարցերին և ամբողջությամբ ճիշտ է կատարում գործնական հանձնարարությունները:

Մեթոդաբանություն և ռեսուրսներ

Արդյունքի ուսումնասիրումը կատարվում է դասավանդման, ուսումնառության նյութերի և գործնական պարապմունքների միջոցով, ինտերակտիվ մեթոդներով: Օգտագործվում են համապատասխան ձեռնարկներ, մասնագիտական գրականություն, համապատասխան նյութեր, գործիքներ:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակ

Տեսական պարապմունք 3 ժամ

Գործնական աշխատանք 15 ժամ

ՄՈՂՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ՝ «ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐԻ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄ»

Մոդուլի դասիչը՝ ԵԳՊՆ – 5 – 13 – 013

Մոդուլի նպատակը՝ Ուսանողի մոտ ձևավորել ազգային երաժշտական գործիքների պատրաստման կարողություններ::

Մոդուլի տևողությունը՝ 108 ժամ

Տեսական պարապմունք 18 ժամ

Գործնական աշխատանք 90 ժամ

Մուտքային պահանջները՝ Այս մոդուլն ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ԵԳՊՆ – 5 – 13 – 007 «Գծագրական տարրերի պատկերում», ԵԳՊՆ – 5 – 13 – 008 «Ծառերի և փայտանյութի հիմնական հատկություններ», ԵԳՊՆ – 5 – 13 – 009 «Ձեռքի գործիքներով աշխատանք», ԵԳՊՆ – 5 – 13 – 010 «Հյուսնային միացությունների պատրաստում և միացում», ԵԳՊՆ – 5 – 13 – 011 «Փայտամշակման հաստոցներով աշխատանք» մոդուլները, նաև ԵԳՊՆ – 5 – 13 – 012 «Երաժշտական գործիքների դետալների պատրաստում և նորոգում» մոդուլի սկզբնամասը:

Ուսումնառության արդյունքները՝

Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝

- 1) Պատրաստի ազգային փողային նվագարաններ
- 2) Պատրաստի ազգային լարային նվագարաններ
- 3) Պատրաստի ազգային հարվածային նվագարաններ:

Ուսումնառության արդյունք 1. Պատրաստել ազգային փողային նվագարաններ:

Կատարման չափանիշներ

- 1) ճիշտ է գծանշում փողը,
- 2) ճիշտ է պատրաստում փողը,
- 3) ճիշտ է փորում համապատասխան հնչյունաշարի ծայնարտադրման անցքերը,
- 4) ճիշտ է մշակում փողի մակերեսը,
- 5) ճիշտ է հավաքում փողի դետալները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին կառաջադրվեն գծանշել և պատրաստել փողը, փորել համապատասխան հնչյունաշարի ծայնարտադրման անցքերը, մշակել փողի մակերեսը և հավաքել դետալները:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ամբողջությամբ ճիշտ է կատարում գործնական հանձնարարությունները:

Մեթոդաբանություն և ռեսուրսներ

Արդյունքի ուսումնասիրումը կատարվում է դասավանդման, ուսումնառության նյութերի և գործնական պարապմունքների միջոցով, ինտերակտիվ մեթոդներով: Օգտագործվում են համապատասխան ձեռնարկներ, մասնագիտական գրականություն, համապատասխան նյութեր, հաստոցներ և գործիքներ:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակ

Տեսական պարապմունք 6 ժամ

Գործնական աշխատանք 30 ժամ

Ուսումնառության արդյունք 2. Պատրաստել ազգային լարային նվագարաններ:

Կատարման չափանիշներ

- 1) ճիշտ է գծանշում իրանը,
- 2) ճիշտ է պատրաստում իրանը,
- 3) ճիշտ է փորագրում և/կամ դրվագում իրանը,
- 4) ճիշտ է մշակում իրանի մակերեսը,
- 5) ճիշտ է հավաքում իրանի դետալները,
- 6) ճիշտ է լարում գործիքը:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին կառաջադրվեն՝ գծանշել և պատրաստել իրանը, փորագրել և/կամ դրվագել, մշակել իրանը, հավաքել դետալները և լարել գործիքը:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ամբողջությամբ ճիշտ է կատարում գործնական հանձնարարությունները:

Մեթոդաբանություն և ռեսուրսներ

Արդյունքի ուսումնասիրումը կատարվում է դասավանդման, ուսումնառության նյութերի և գործնական պարապմունքների միջոցով, ինտերակտիվ մեթոդներով: Օգտագործվում են համապատասխան ձեռնարկներ, մասնագիտական գրականություն, համապատասխան նյութեր, հաստոցներ և գործիքներ:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակ

Տեսական պարապմունք 6 ժամ

Գործնական աշխատանք 30 ժամ

Ուսումնառության արդյունք 3. Պատրաստել ազգային հարվածային նվագարաններ:

Կատարման չափանիշներ

- 1) ճիշտ է գծանշում իրանը,
- 2) ճիշտ է պատրաստում իրանը,
- 3) ճիշտ է ծածկում կաշվե թաղանթով,

4) ճիշտ է հավաքում դետալները:

Գնահատման միջոցը

Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին կառաջադրվեն՝ գծանշել և պատրաստել իրանը, ծածկել կաշվե թաղանթով և հավաքել դետալները:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ամբողջությամբ ճիշտ է կատարում գործնական հանձնարարությունները:

Մեթոդաբանություն և ռեսուրսներ

Արդյունքի ուսումնասիրումը կատարվում է դասավանդման, ուսումնառության նյութերի և գործնական պարապմունքների միջոցով, ինտերակտիվ մեթոդներով: Օգտագործվում են համապատասխան ձեռնարկներ, մասնագիտական գրականություն, համապատասխան նյութեր, հաստոցներ և գործիքներ:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակ

Տեսական պարապմունք 6 ժամ

Գործնական աշխատանք 30 ժամ